RELACIONS, CONNEXIONS I INFRAESTRUCTURES ENTRE EL PIRINEU I LA PLANA DE LLEIDA

Cercle d'Infraestructures
Cambra de Comerç de Lleida
28 febrer 2014

Joan Ganau Casas
Càtedra Repsol de Competitivitat
i Desenvolupament Regional
Universitat de Lleida

1. La dimensió física i històrica de les infraestructures

Un terreny muntanyós

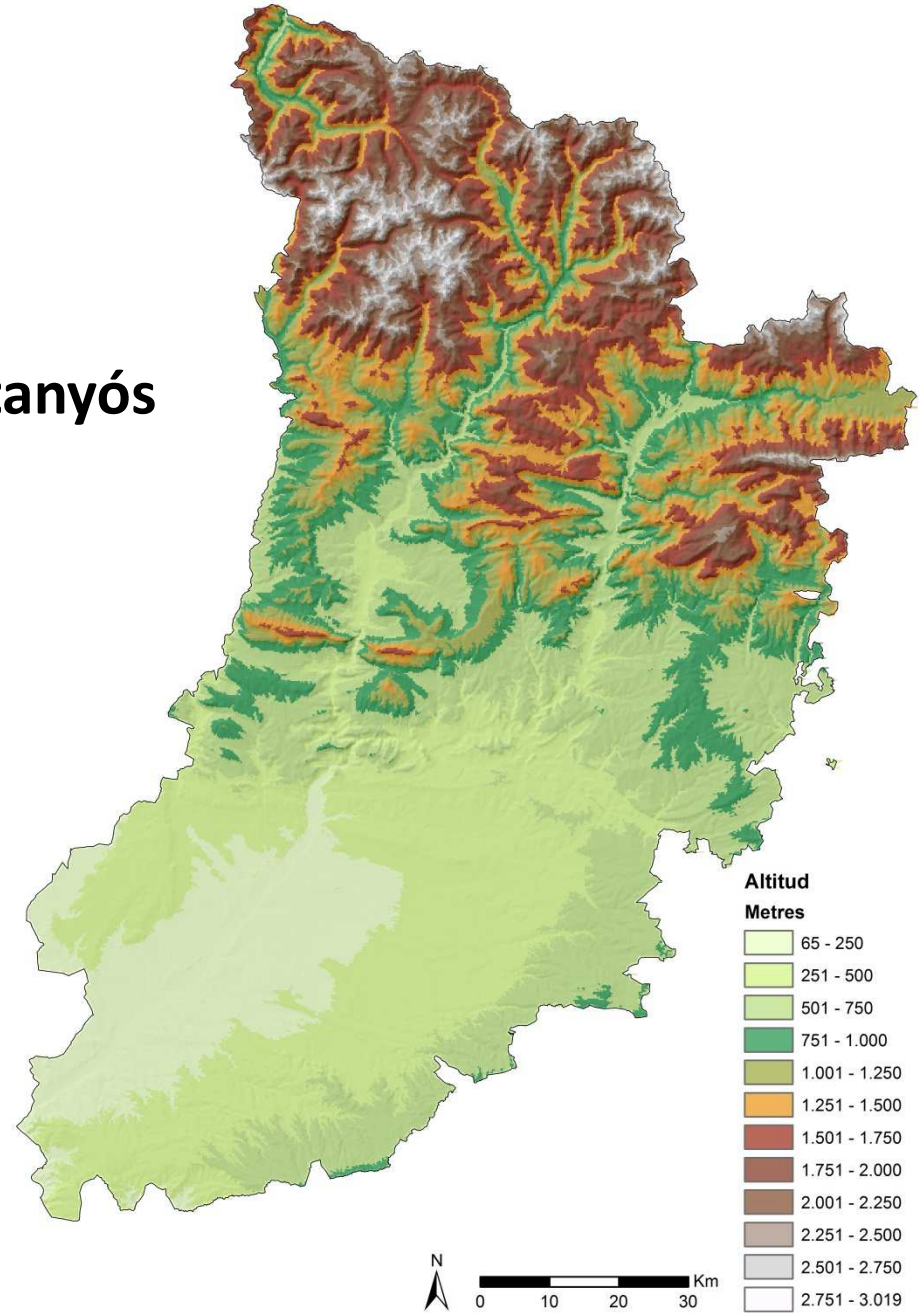

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

Un terreny costerut

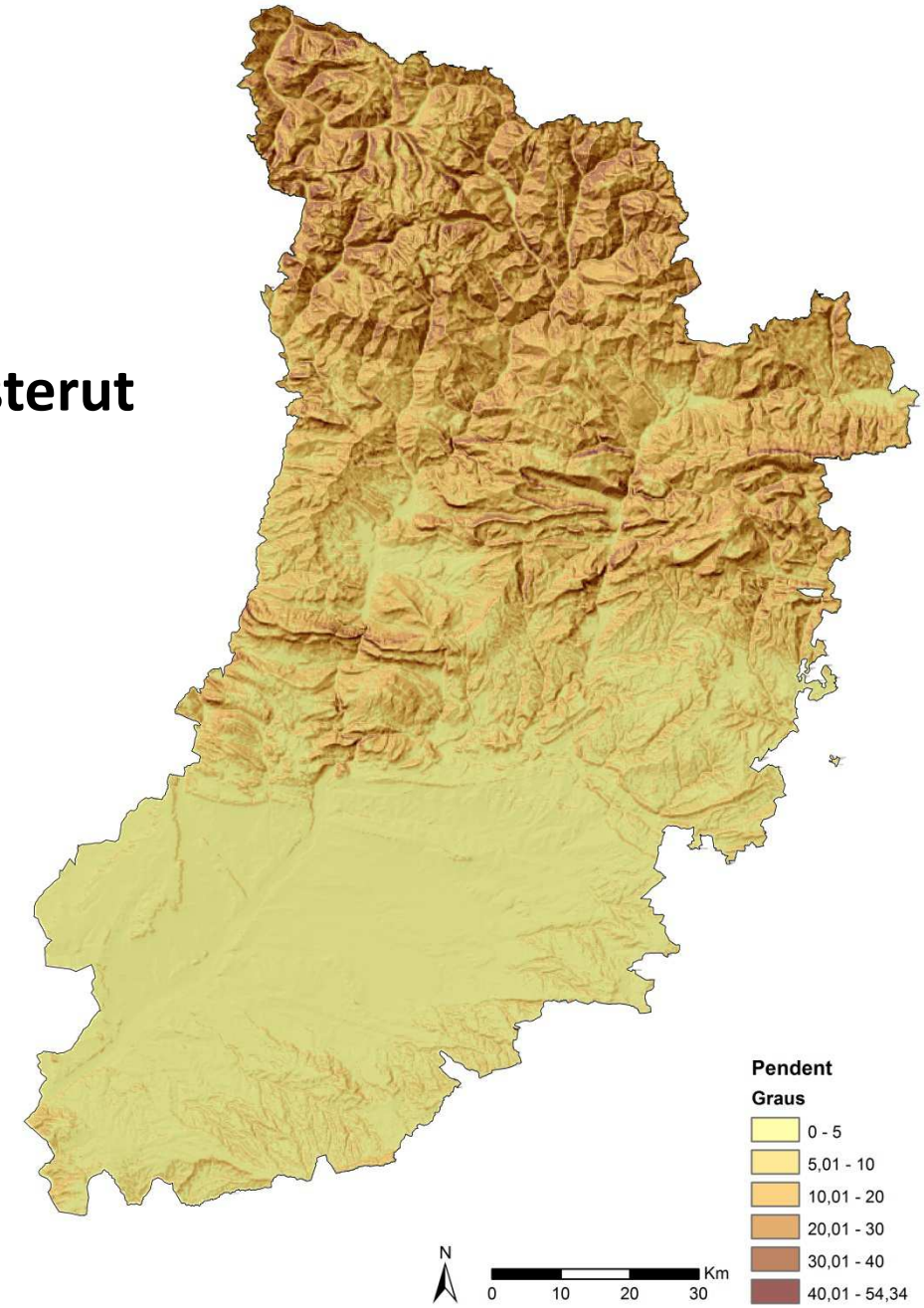

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

Els rius: unics fils de comunicació entremig de les muntanyes

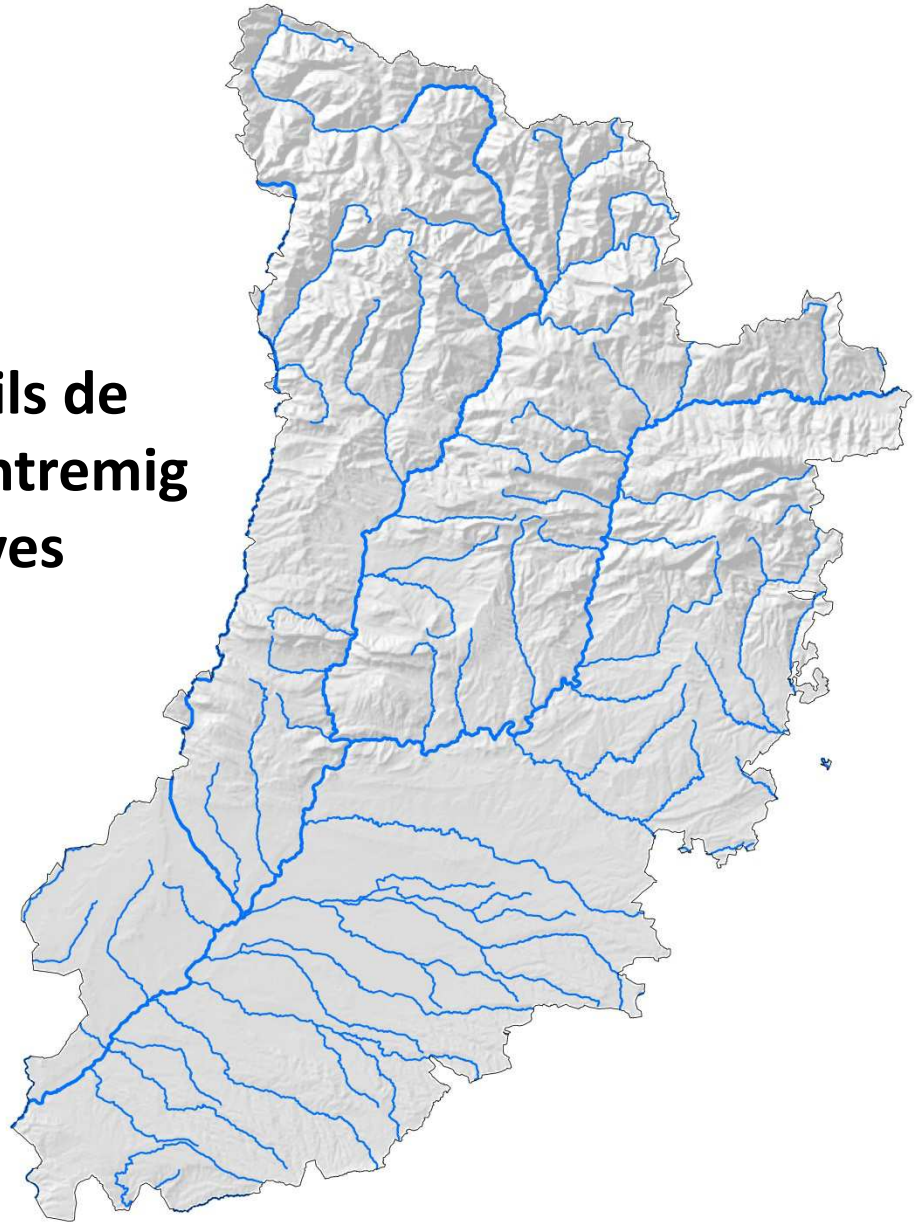

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

El riu com a via de comunicació: rais a Lleida

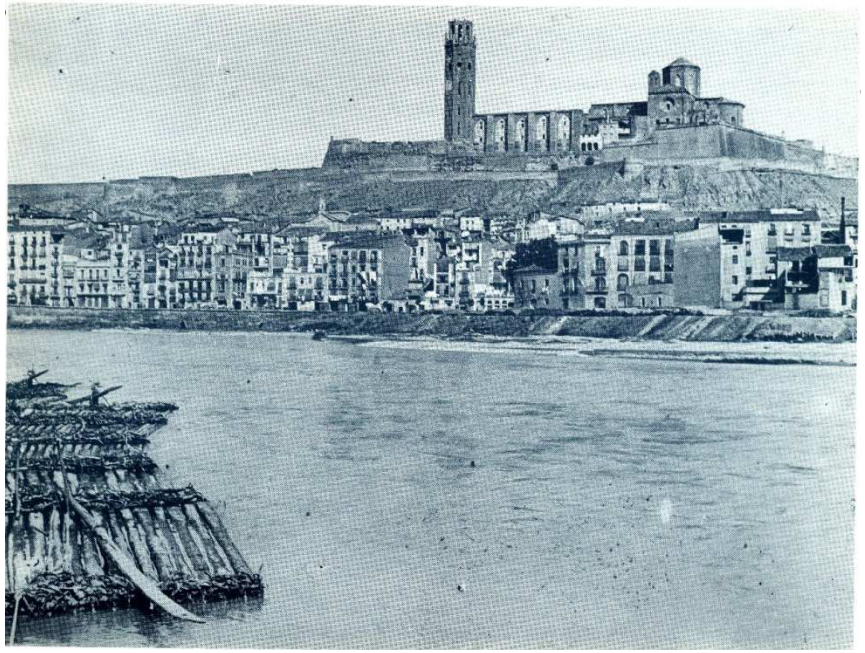

Uns fils amb uns nusos (els estrets) que durant segles s'han anat desenredant

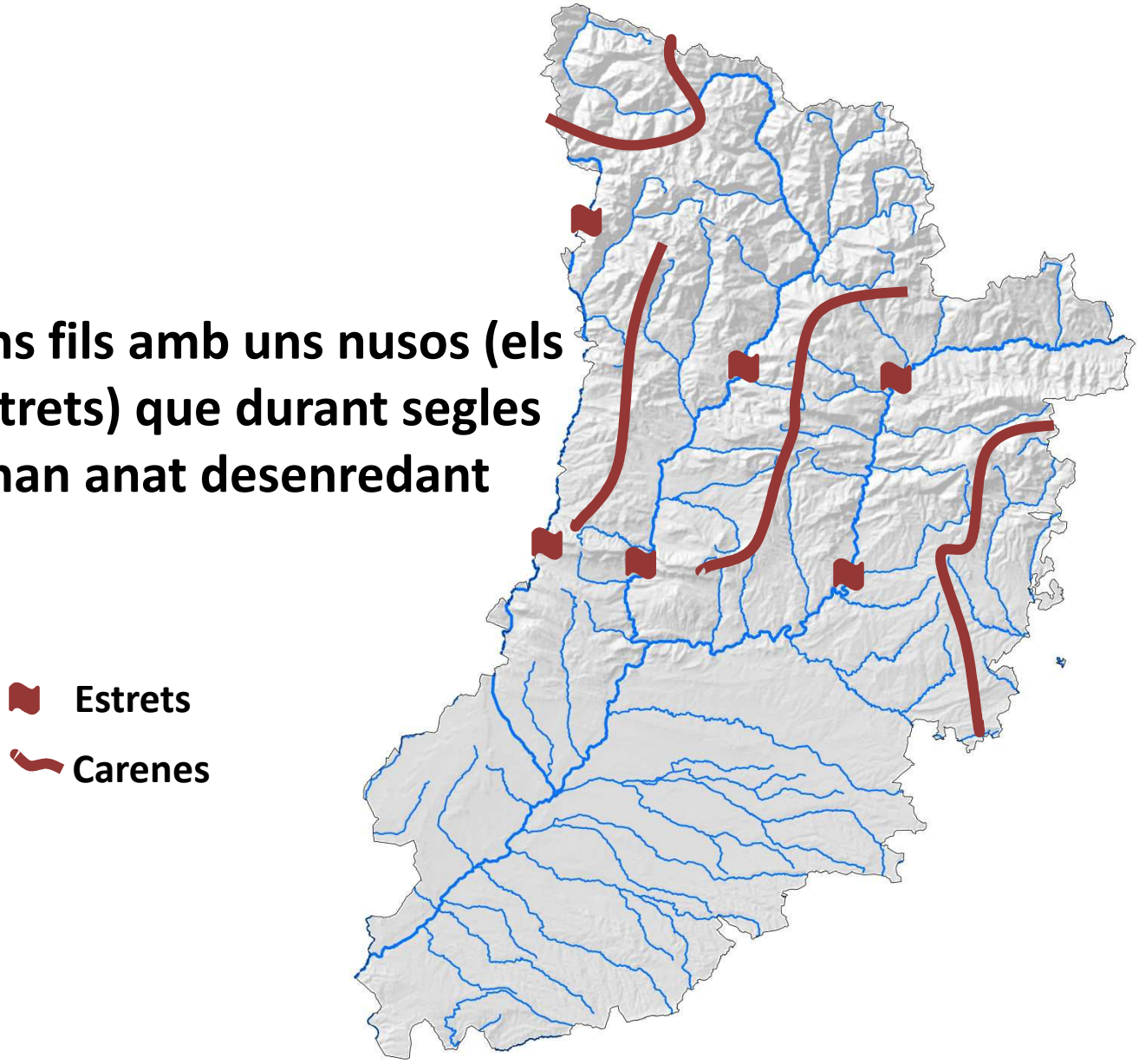

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

Les comunicacions actuals segueixen, com fa segles, el fons de les valls fluvials

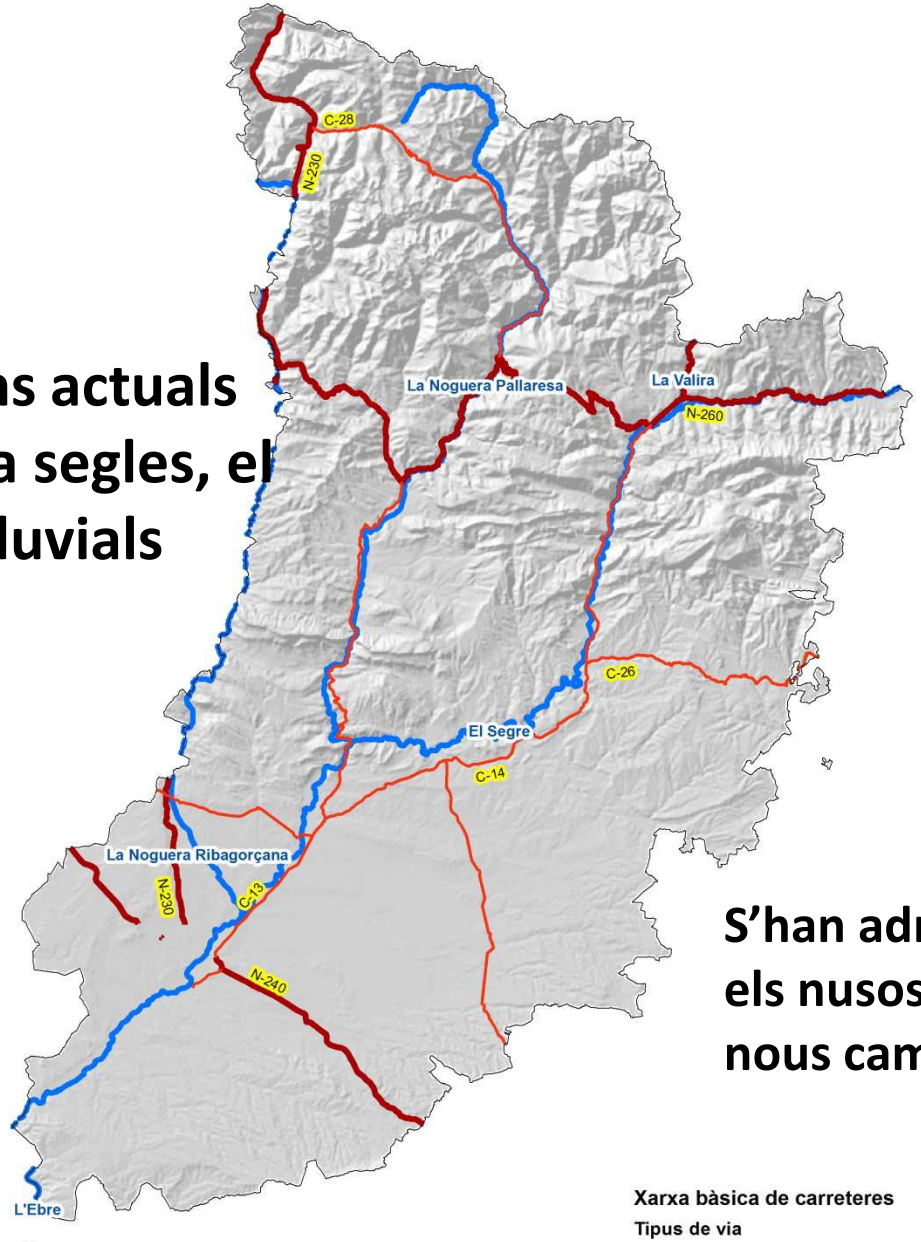

S'han adreçat els fils i desfet els nusos, però no s'han fet nous camins transversals

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

Estret dels Tres Ponts, Alt Urgell

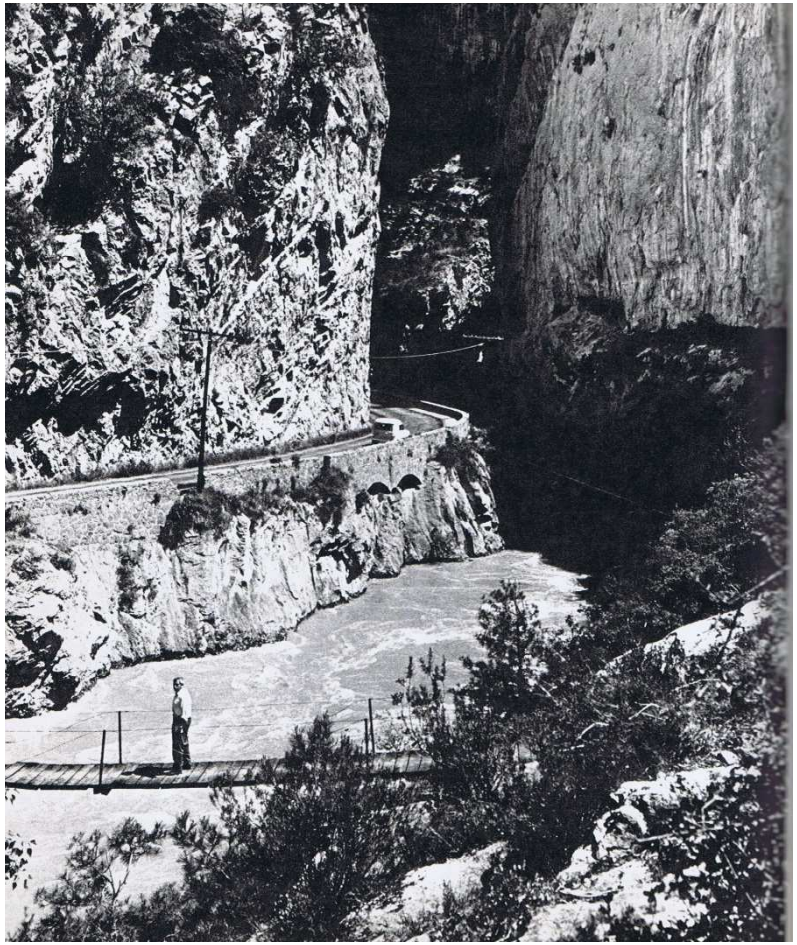

Estret de Collegats, Pallars Sobirà

Foto: Ton Sirera

La formació històrica de la xarxa de carreteres i l'aïllament del Pirineu

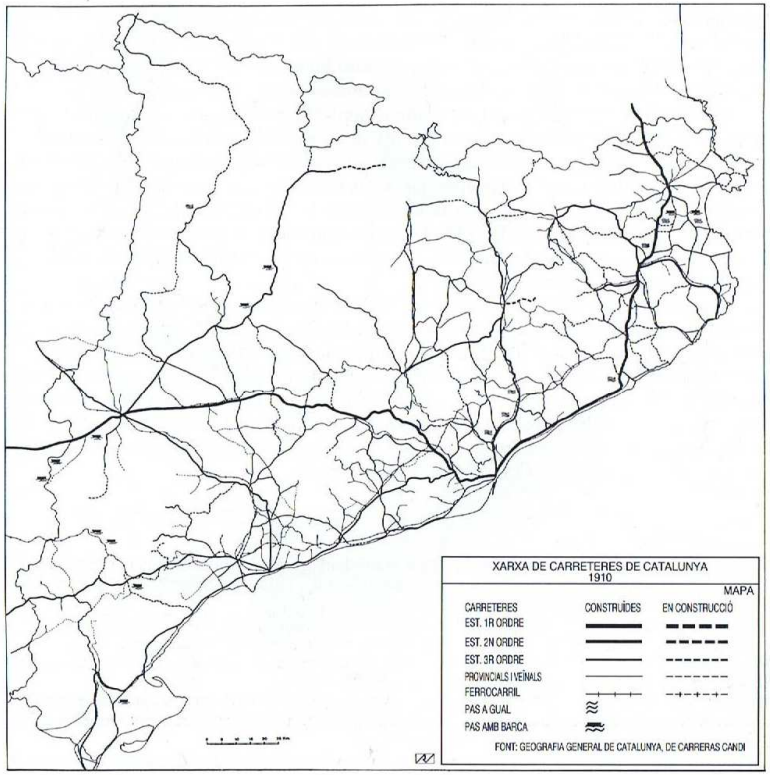

Figura VII. Xarxa viària del 1910

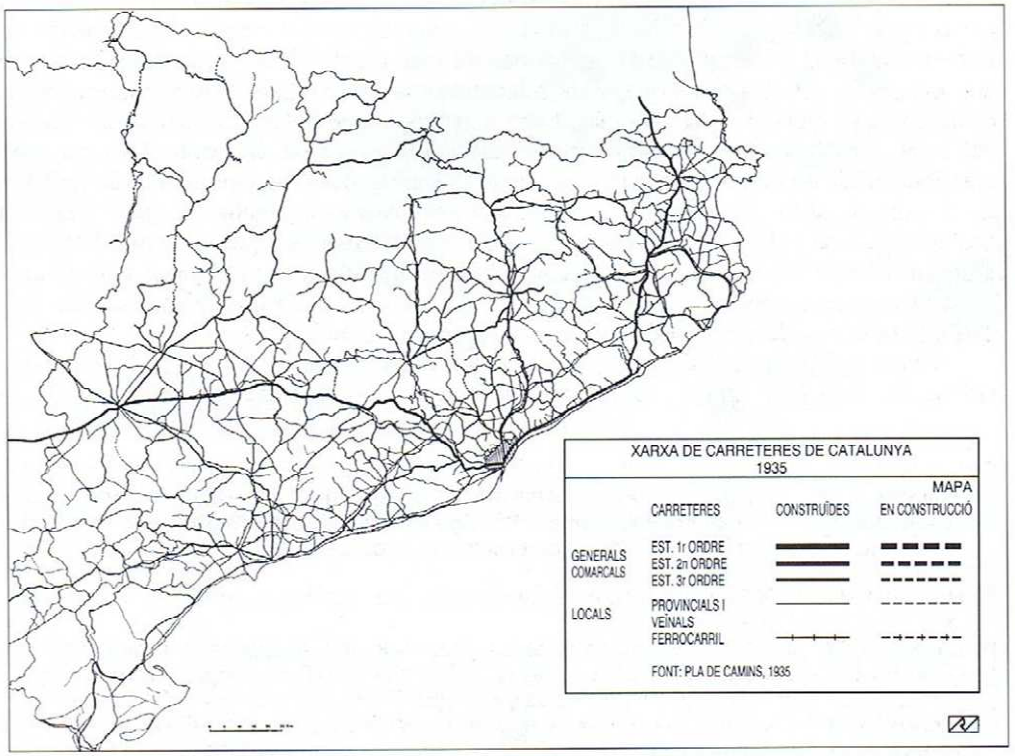

Figura IX. Xarxa viària del 1935

Font: Jaume Font (1999) *La formació de les xarxes de transport a Catalunya (1761-1935)*

La formació històrica de la xarxa de carreteres i l'aïllament del Pirineu

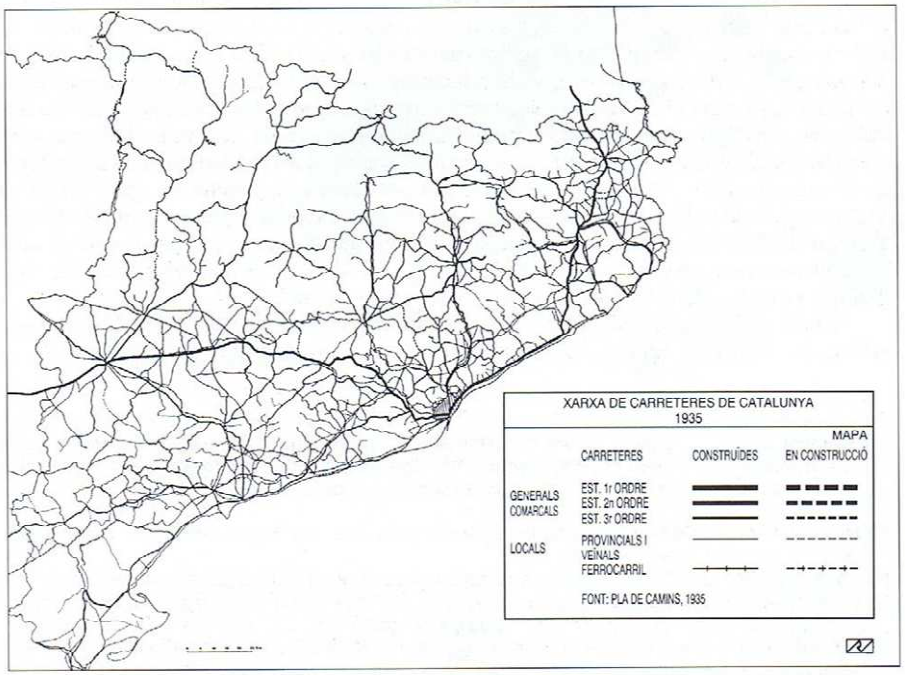

Figura IX. Xarxa viària del 1935

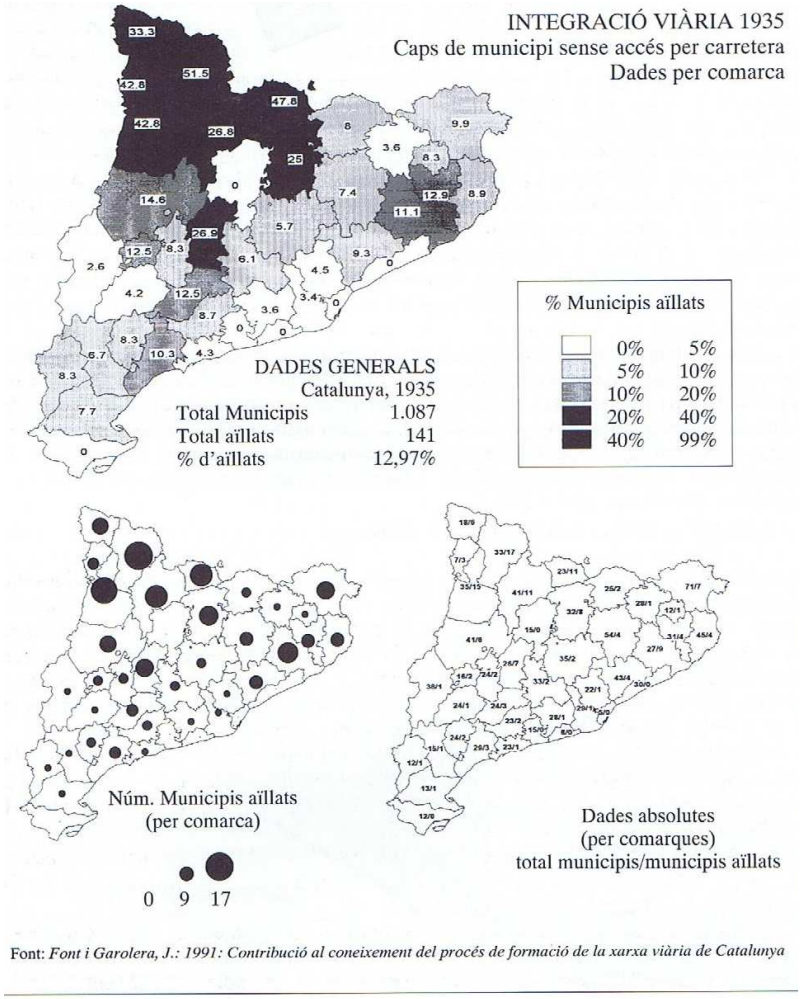

Font: *Font i Garolera, J.: 1991: Contribució al coneixement del procés de formació de la xarxa viària de Catalunya*

Font: Jaume Font (1999) *La formació de les xarxes de transport a Catalunya (1761-1935)*

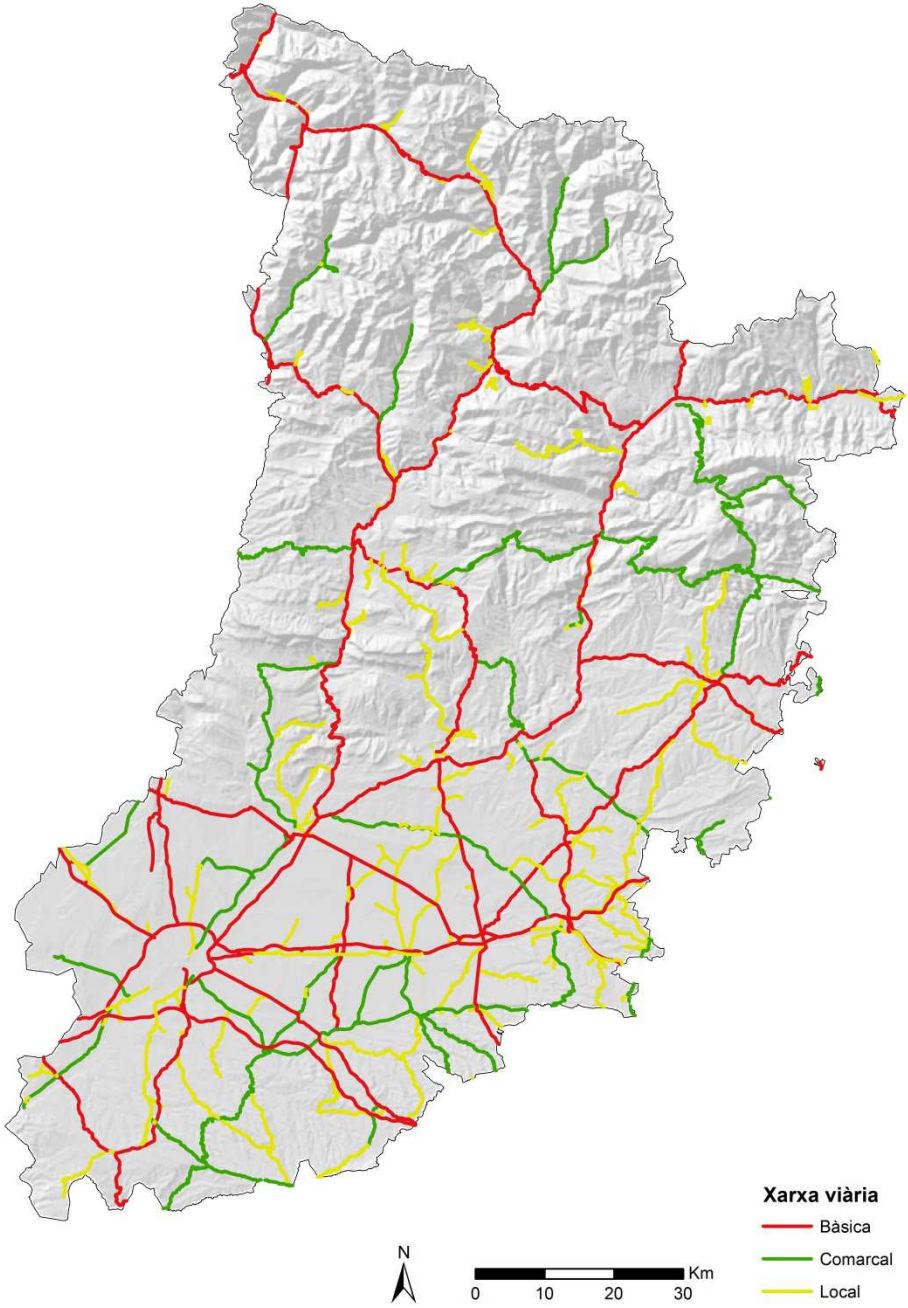

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

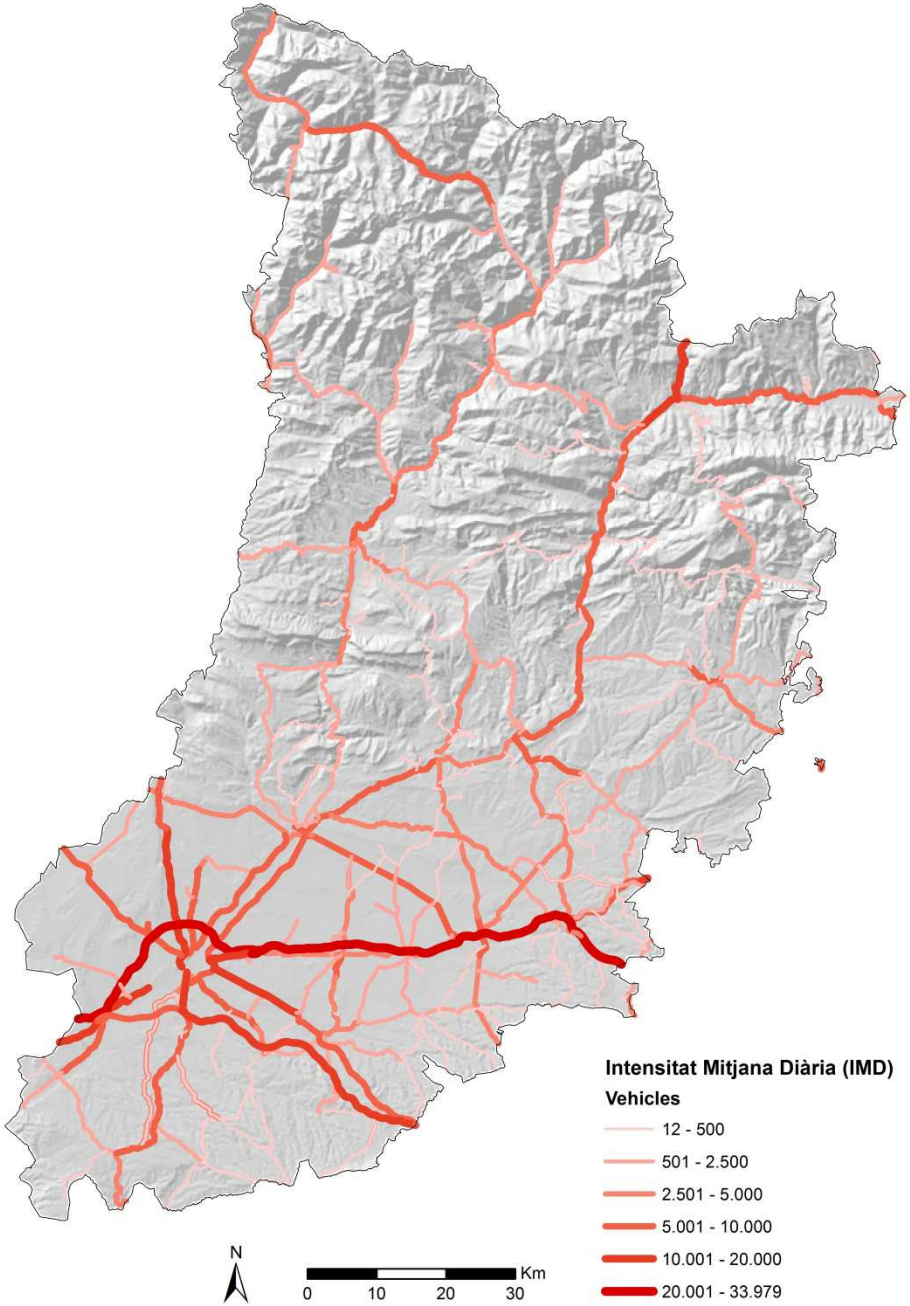

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

2. El context geogràfic: unes comunicacions per a què?

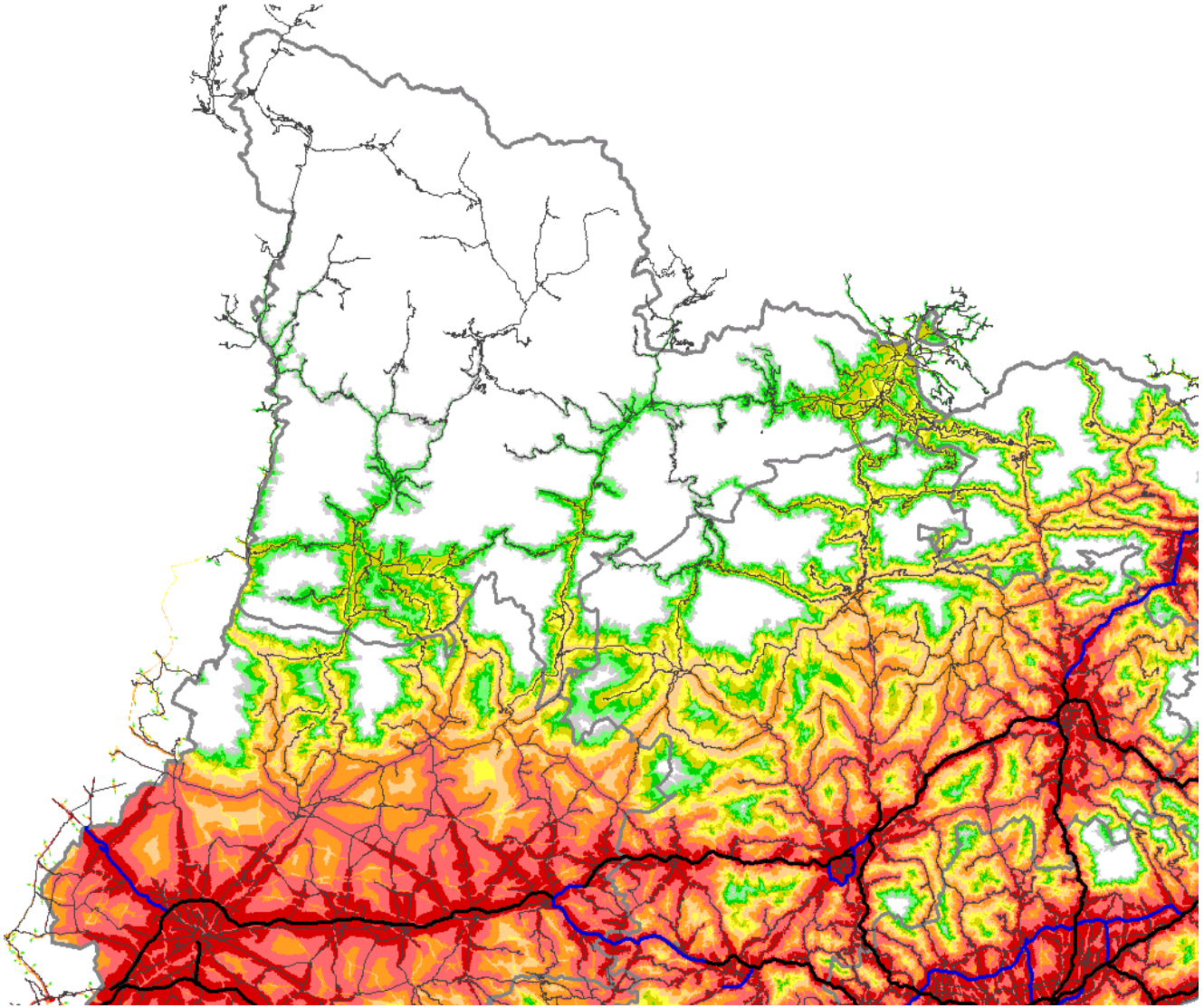

Desigualtats d’accessibilitat territorial

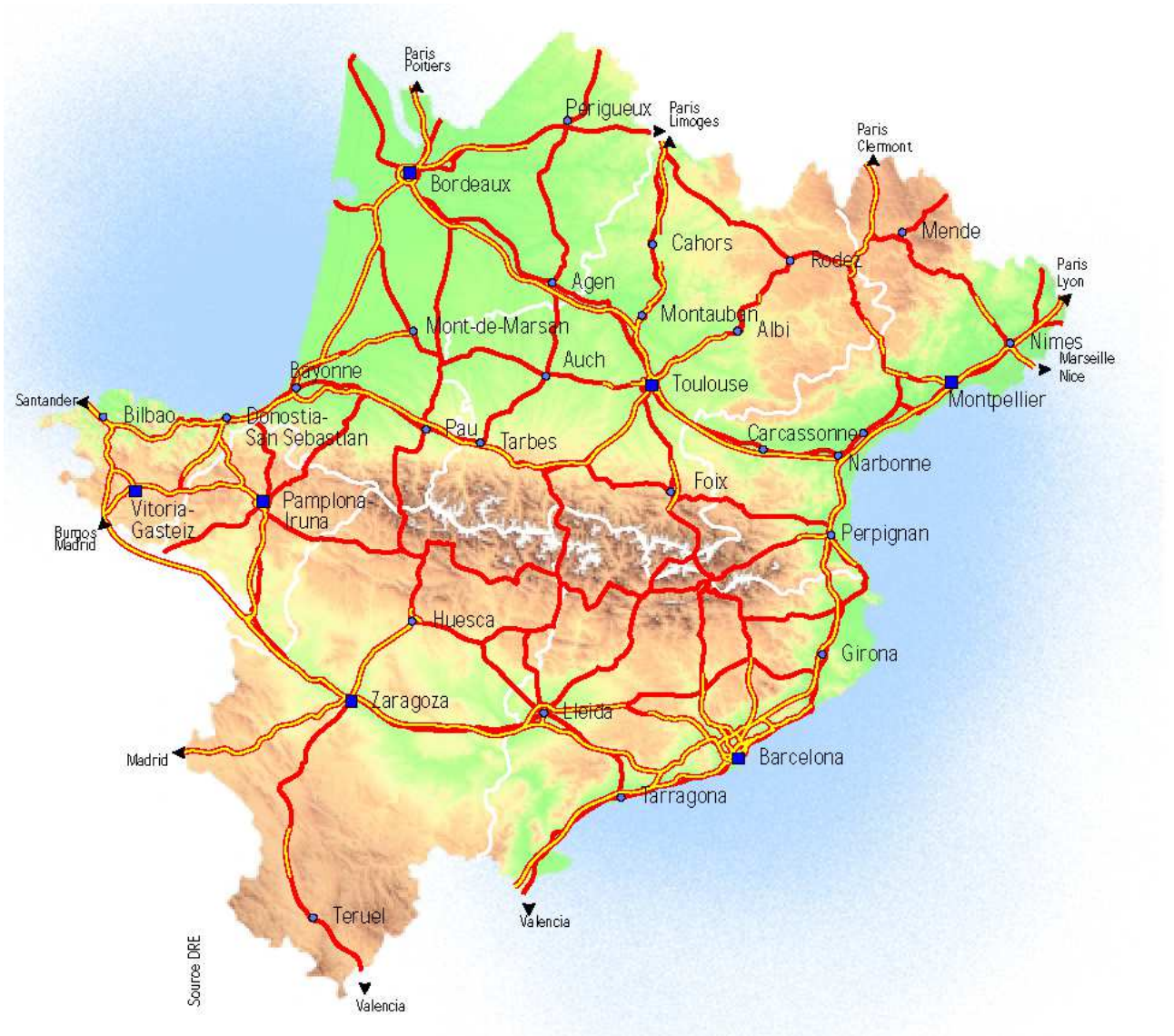

La xarxa de comunicacions transpirinenca

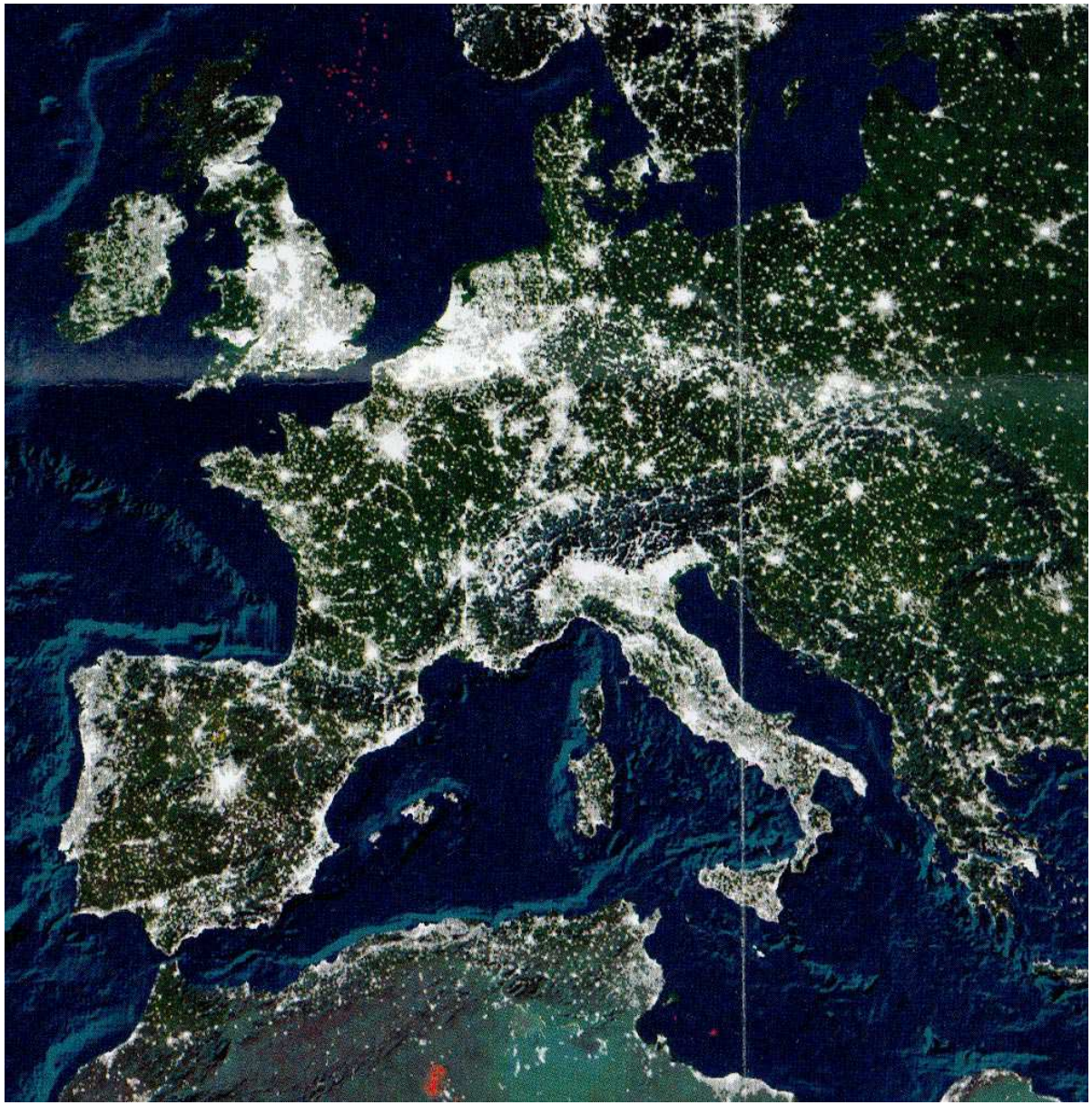

El context europeu: aglomeracions i deserts demogràfics

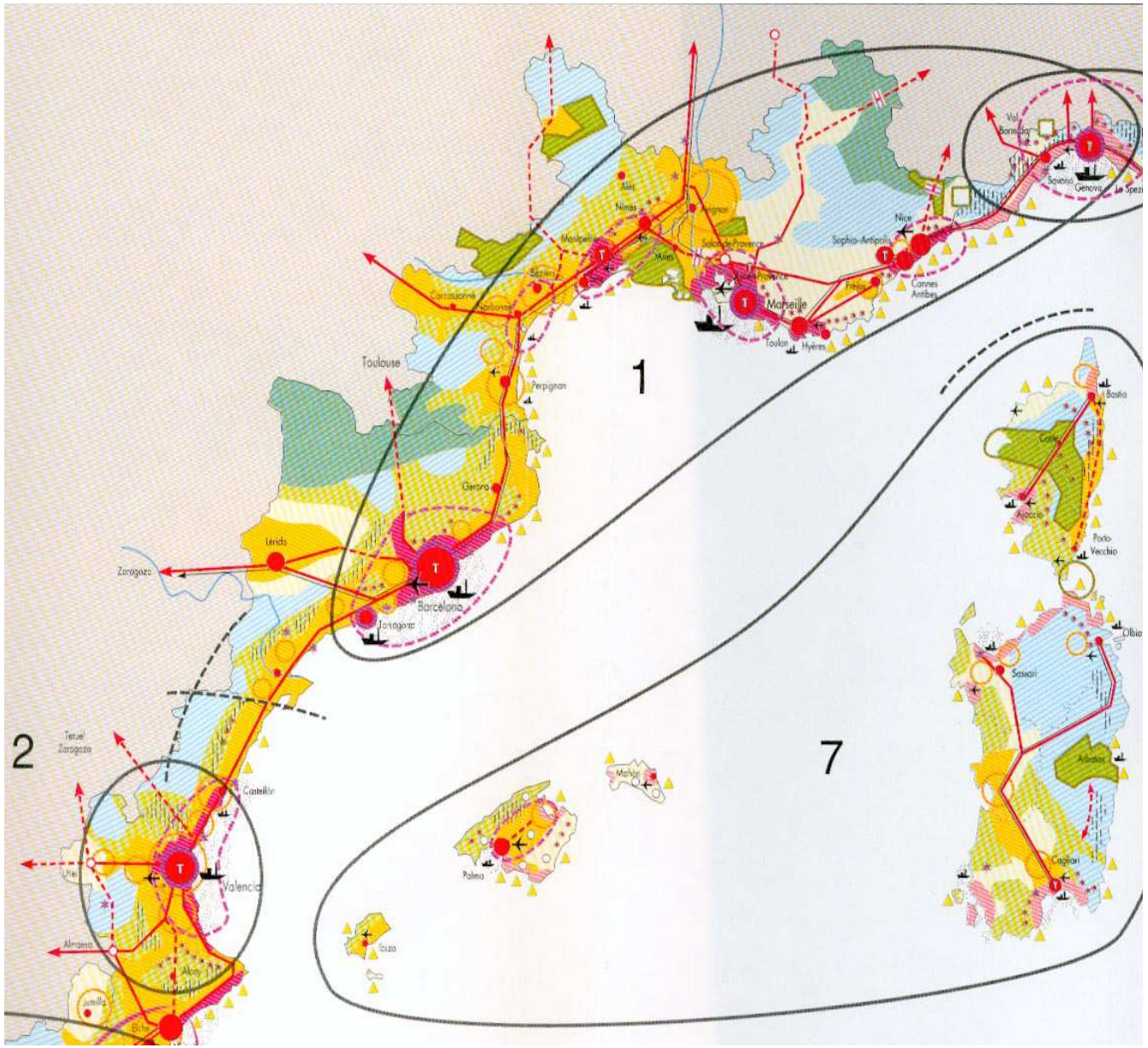

El context europeu: l'Eix Mediterrani

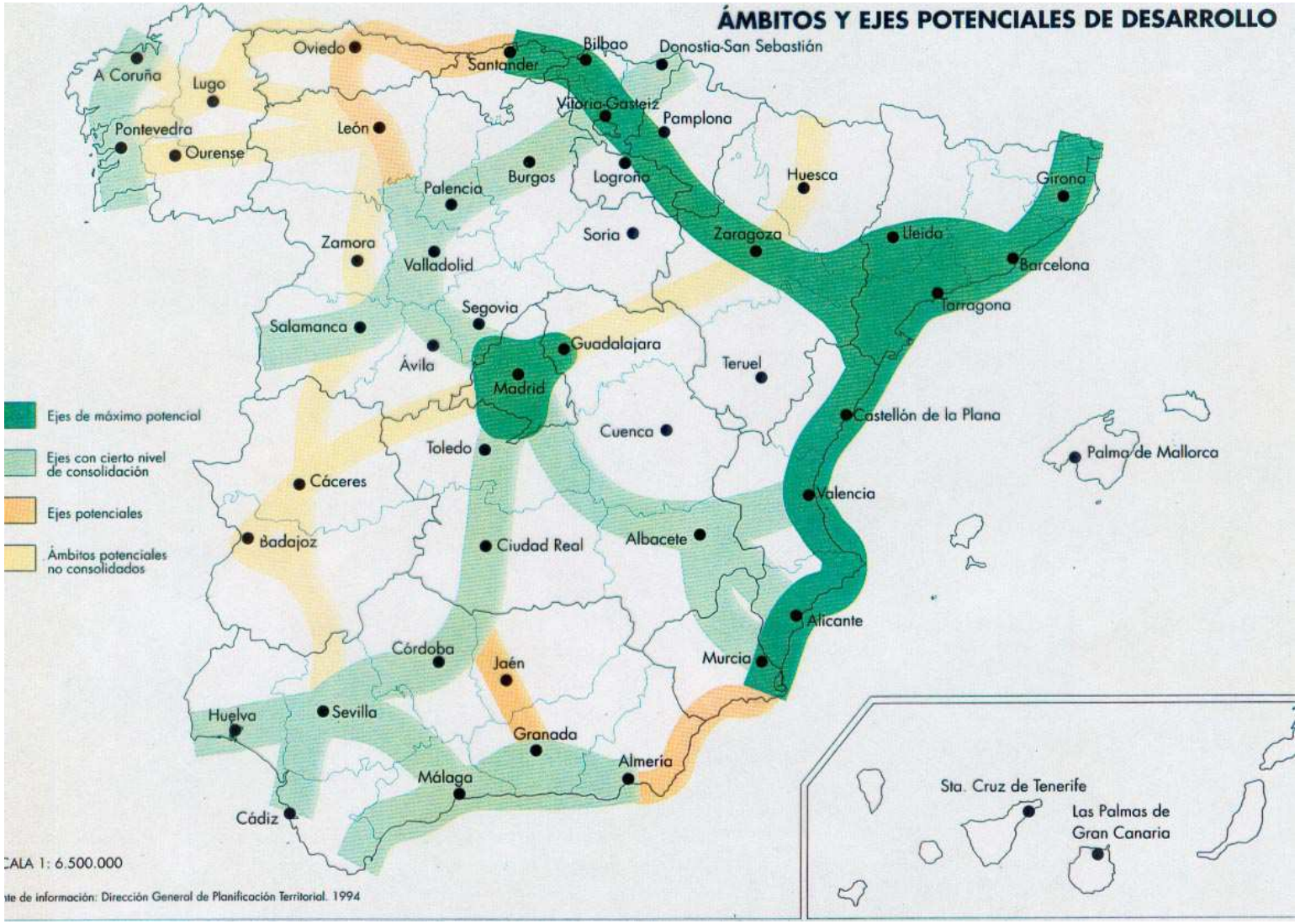

El context peninsular: Eix Mediterrani i Eix de l'Ebre

3. Les relacions per mobilitat entre la plana de Lleida i el Pirineu

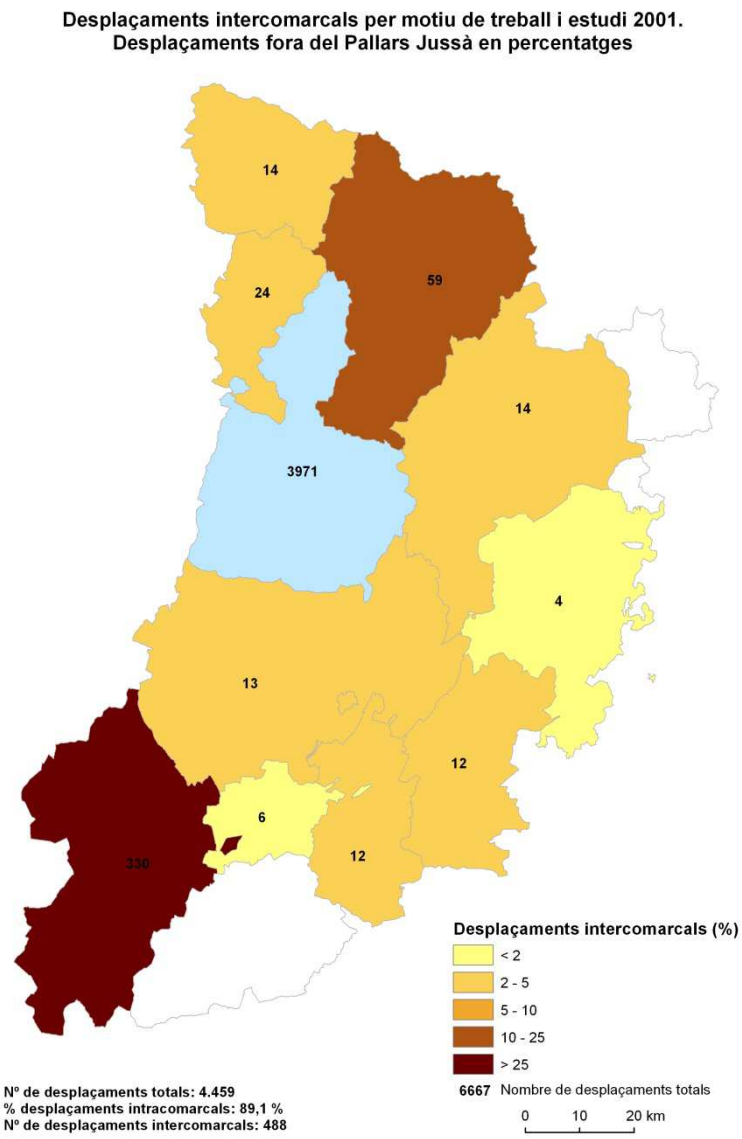

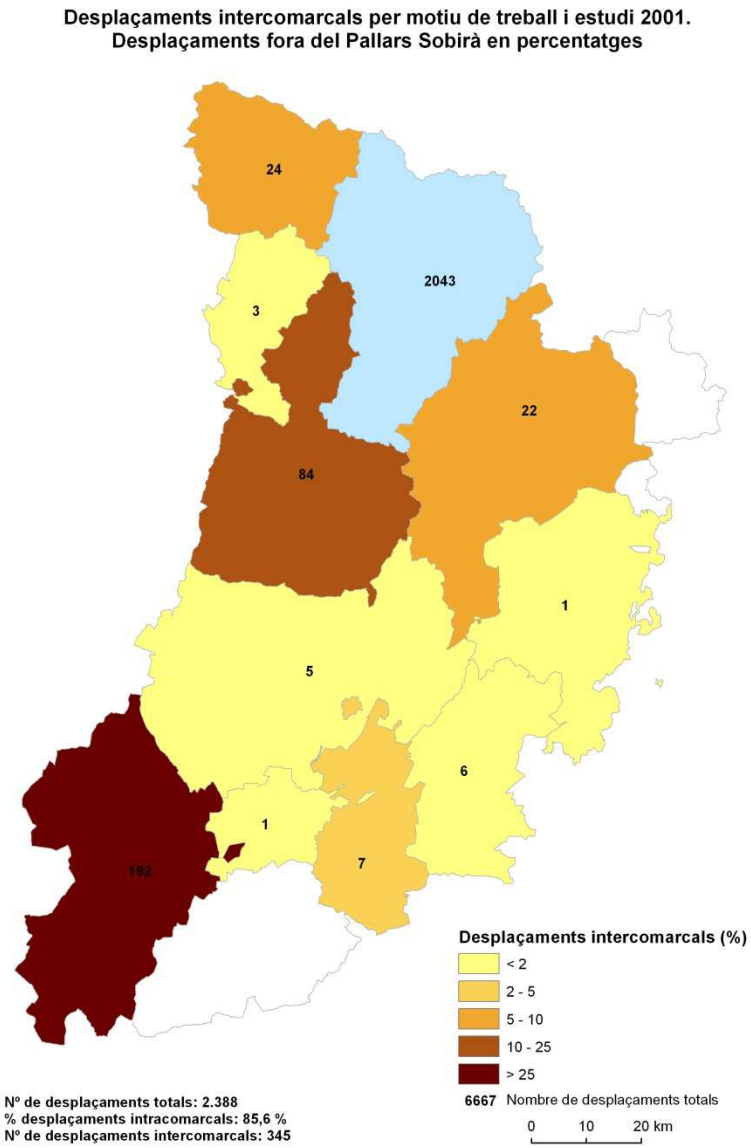

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

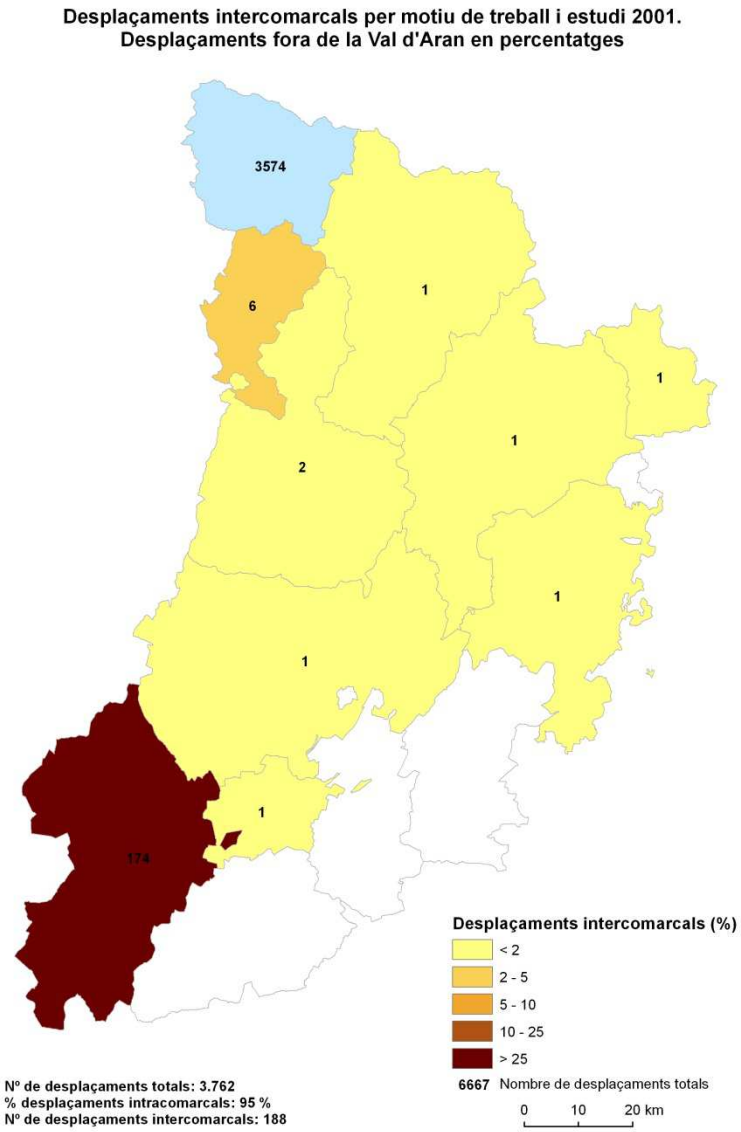

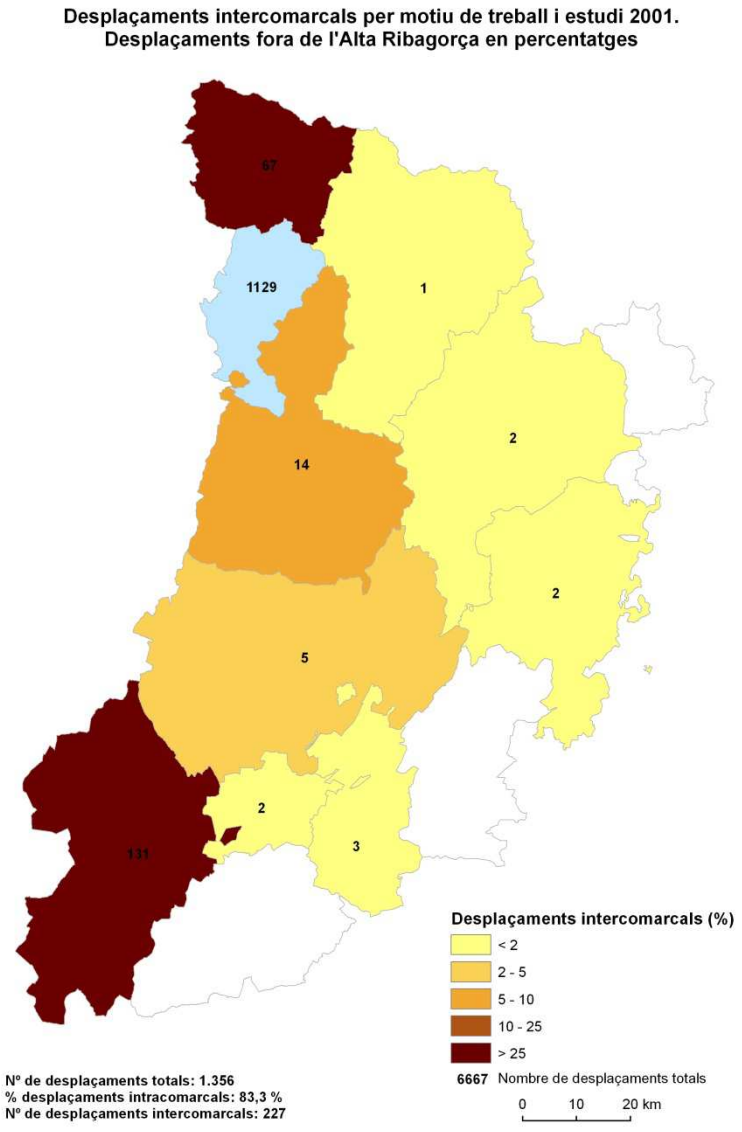

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

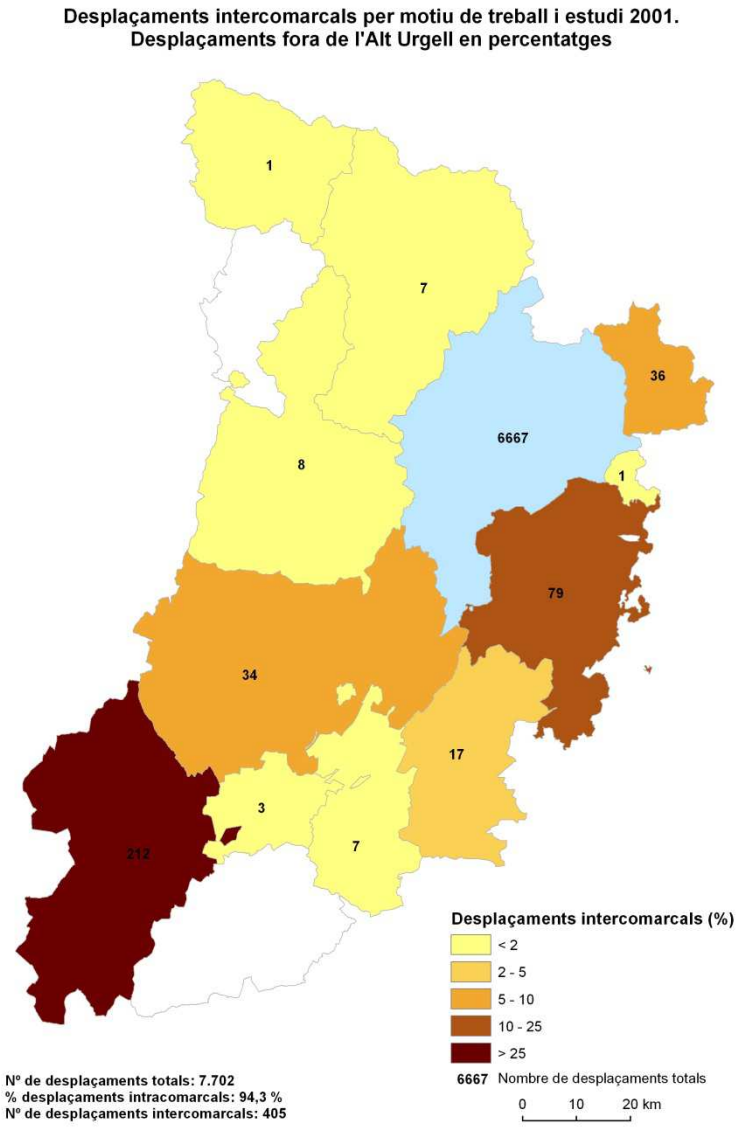

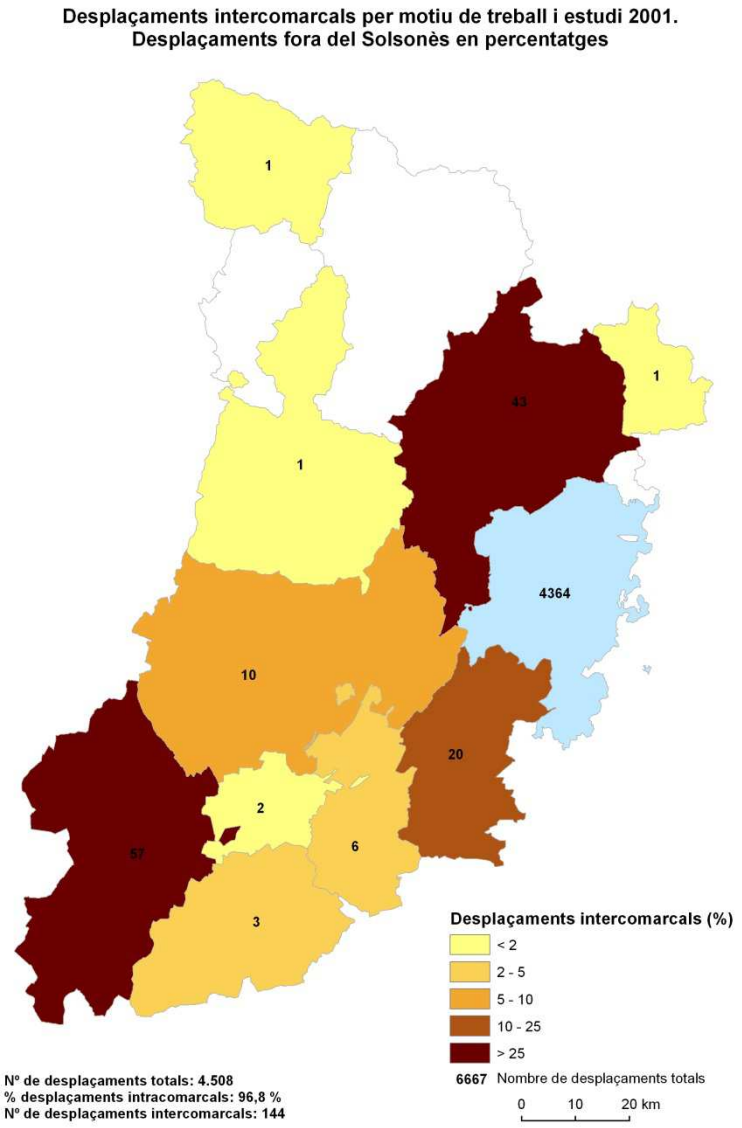

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

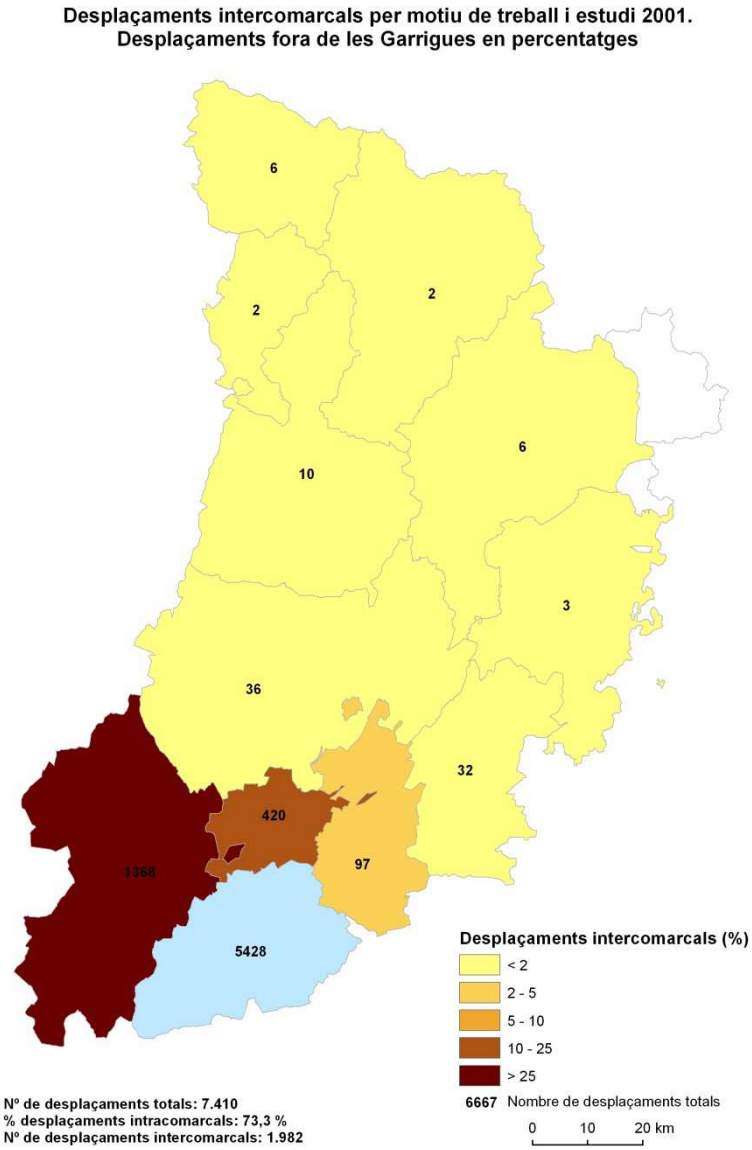

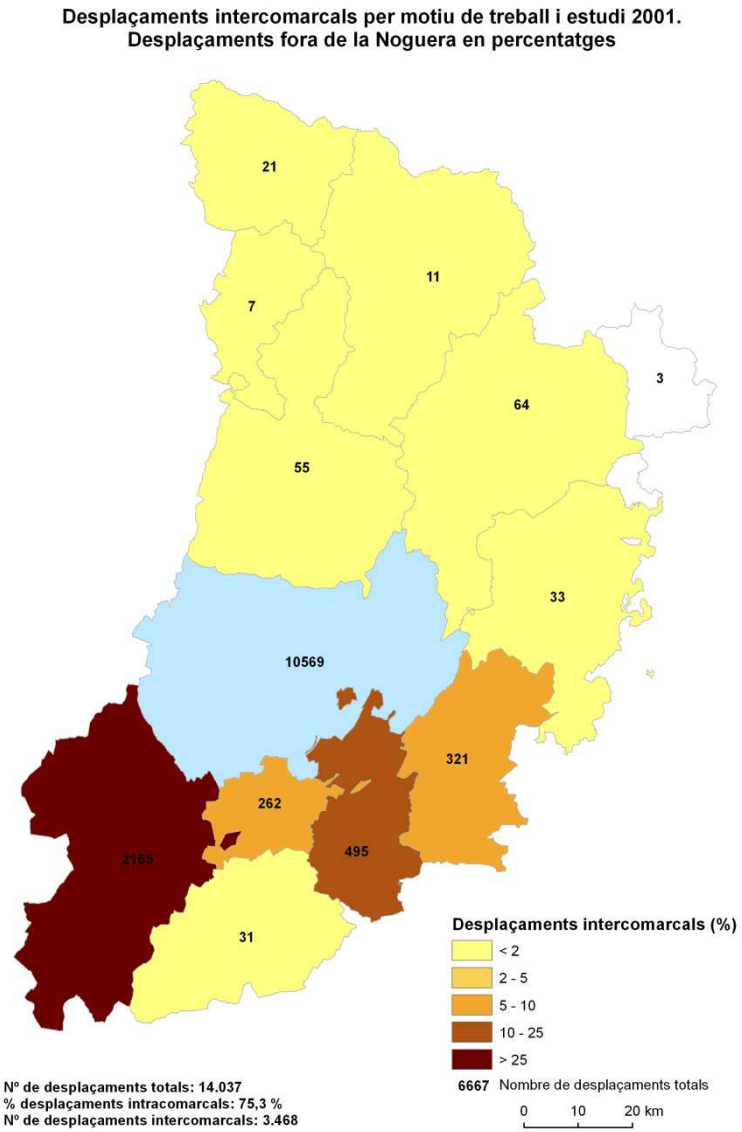

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

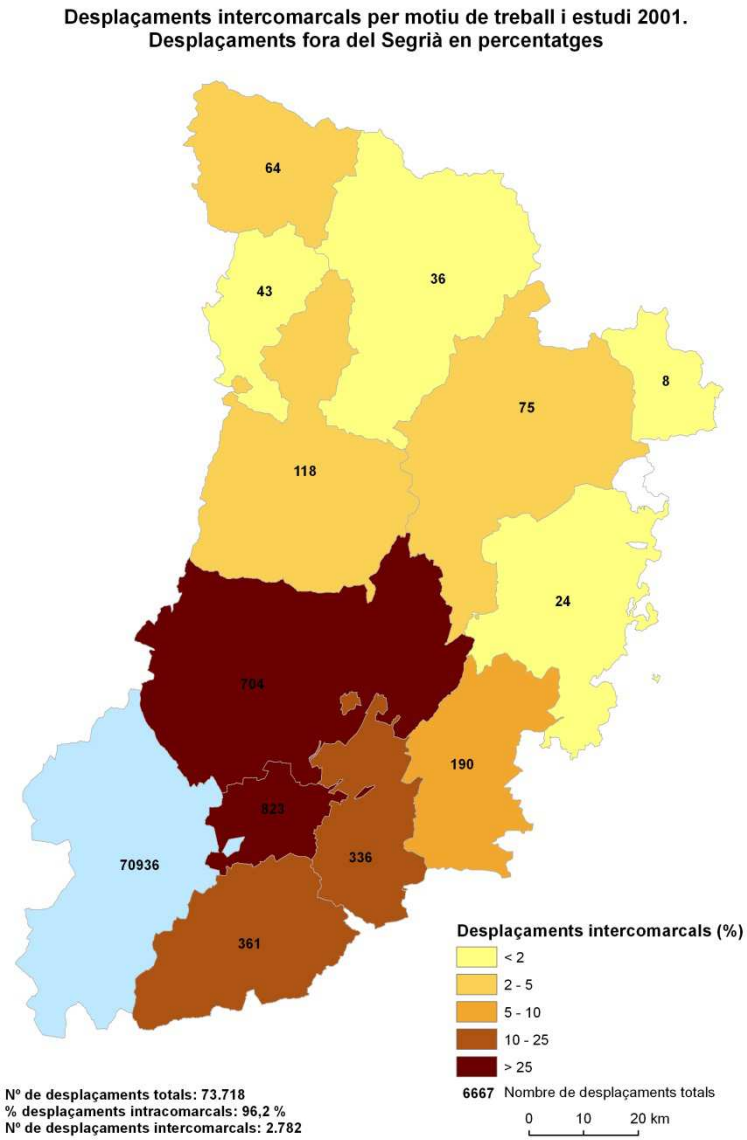

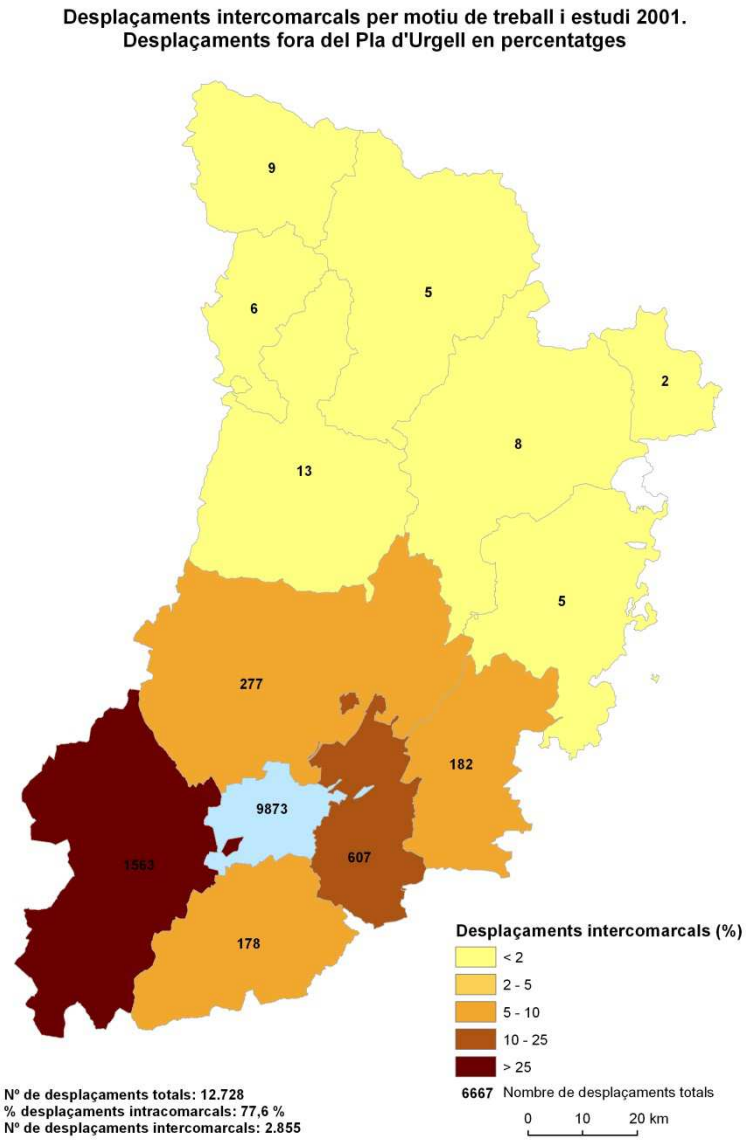

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

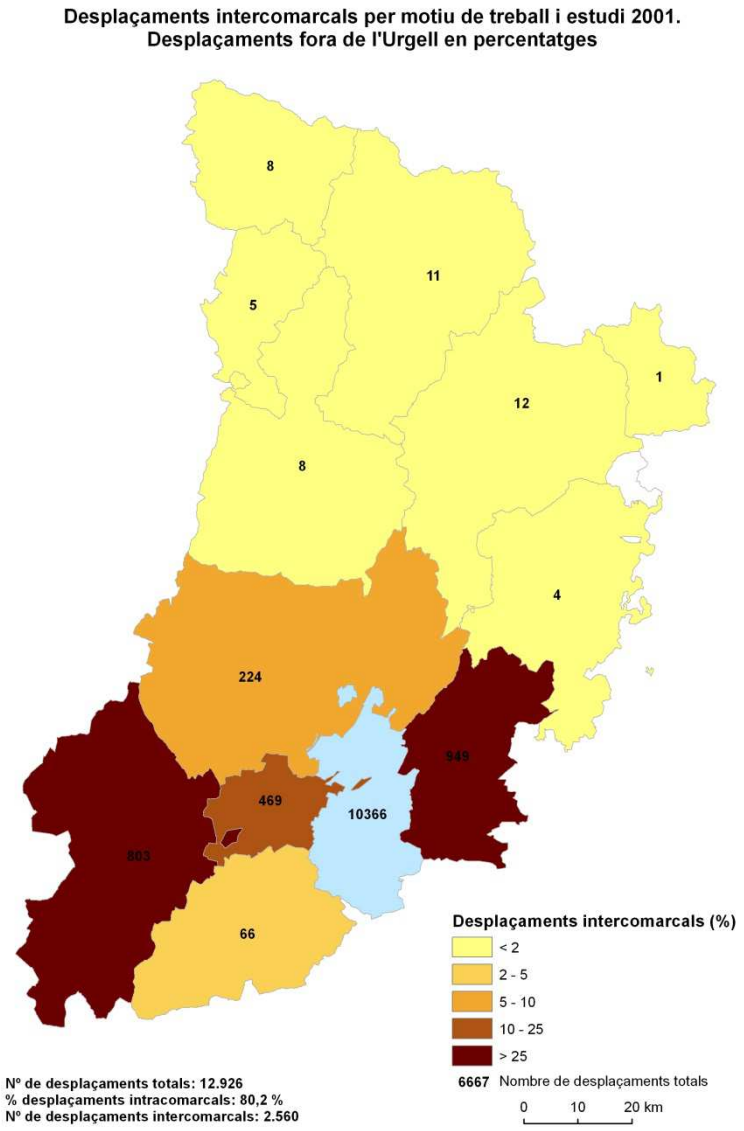

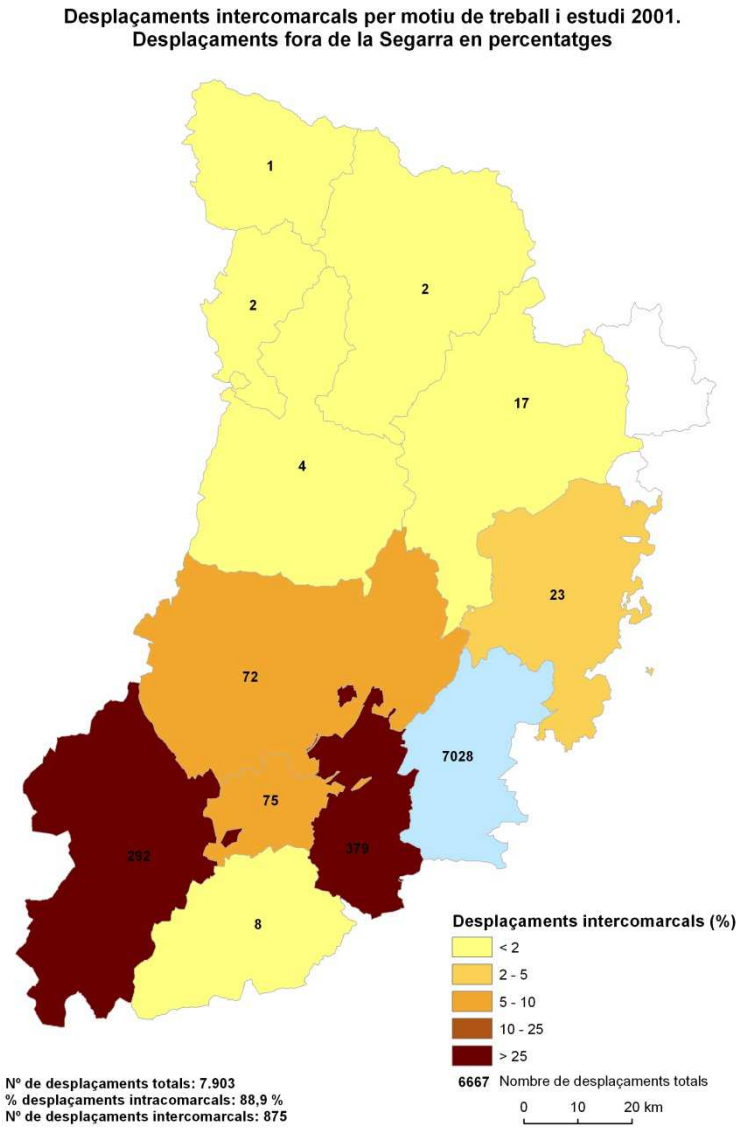

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

Estructura dels principals centres de mercat laboral de Lleida 1996

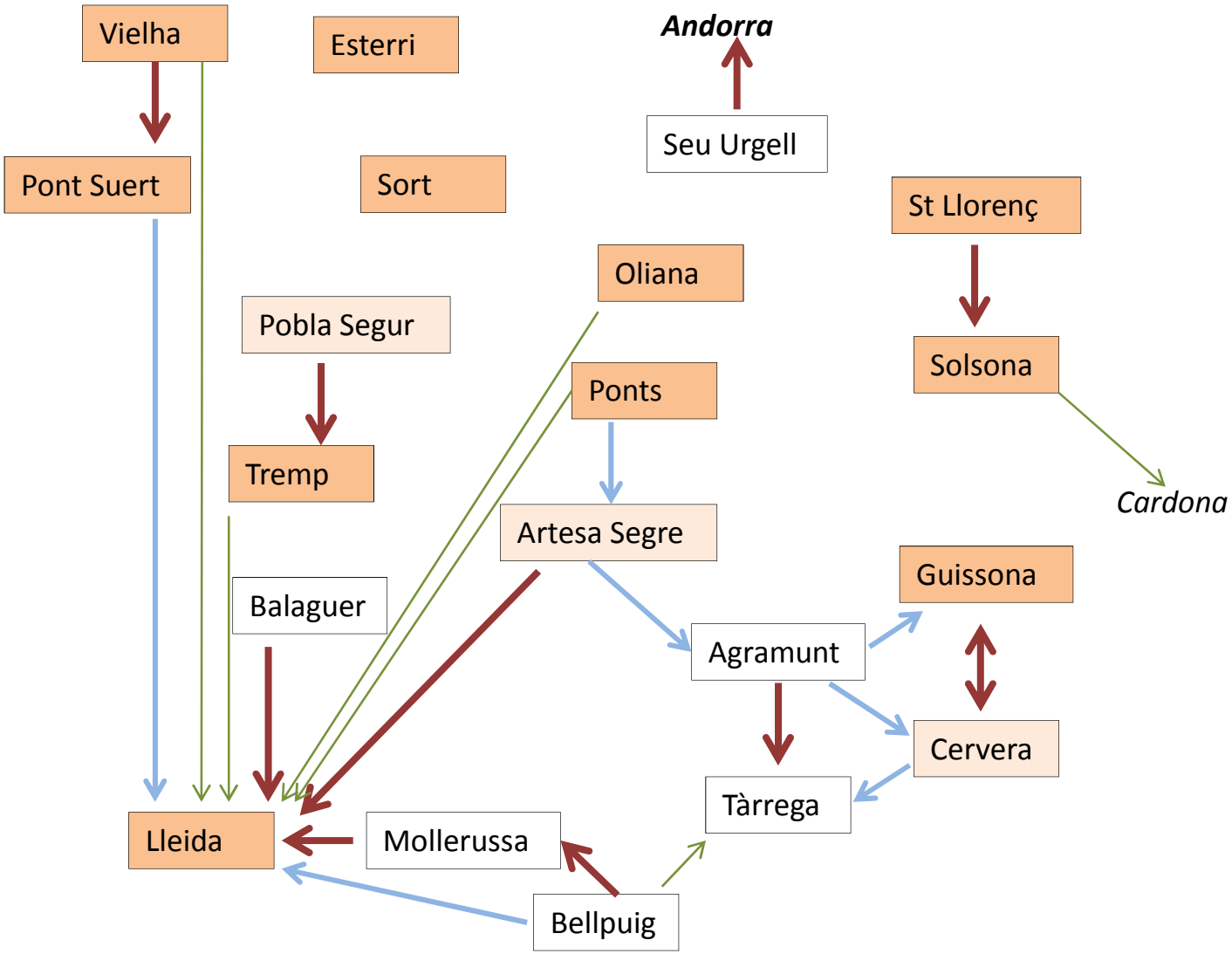

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

Estructura dels principals centres de mercat laboral de Lleida 2001

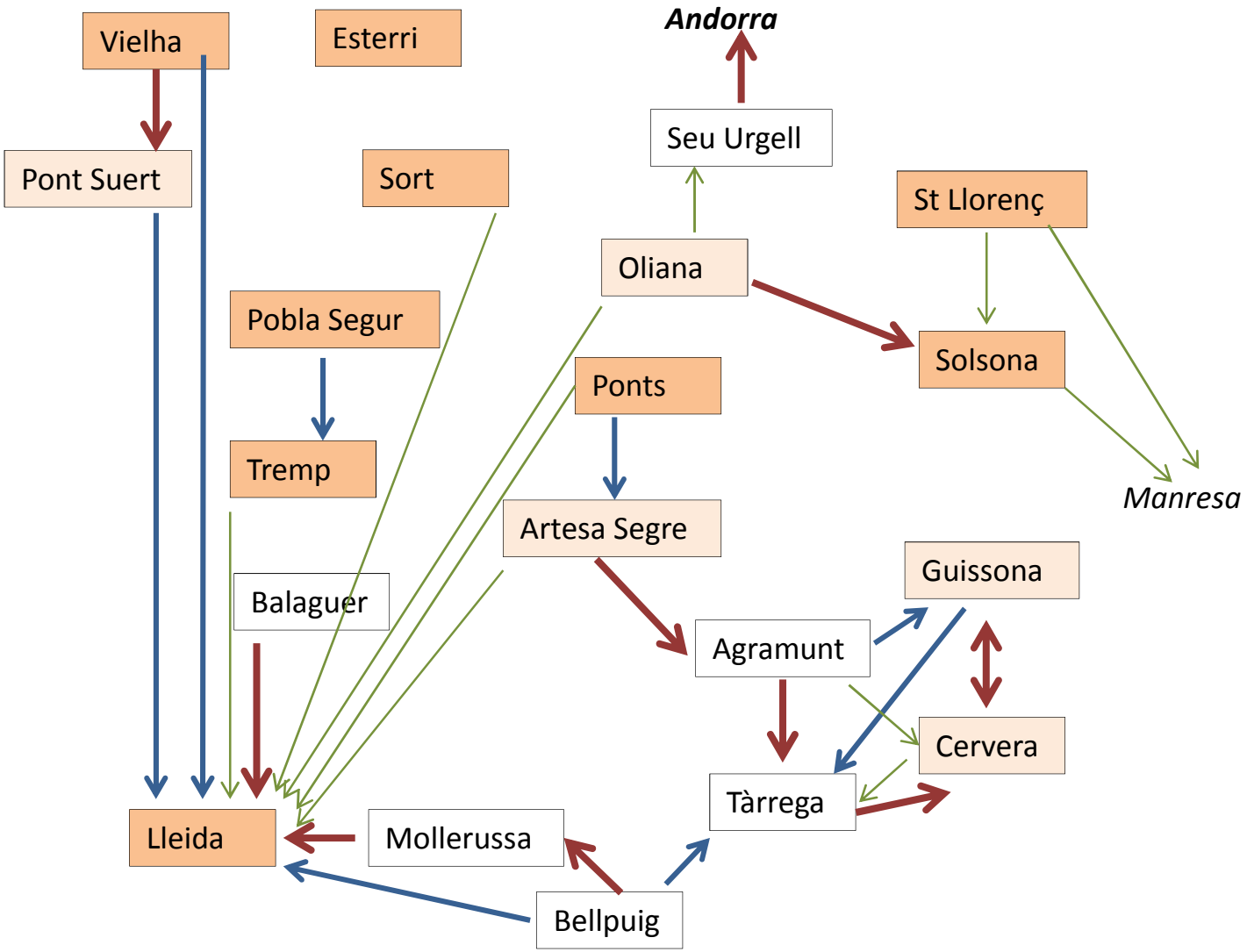

Font: Elaboració Pròpia

Càtedra Competitivitat i Desenvolupament Regional, Repsol-UdL

4. La Universitat de Lleida com a factor de cohesió territorial?

Procedència dels estudiants que escullen cada universitat com a primera preferència

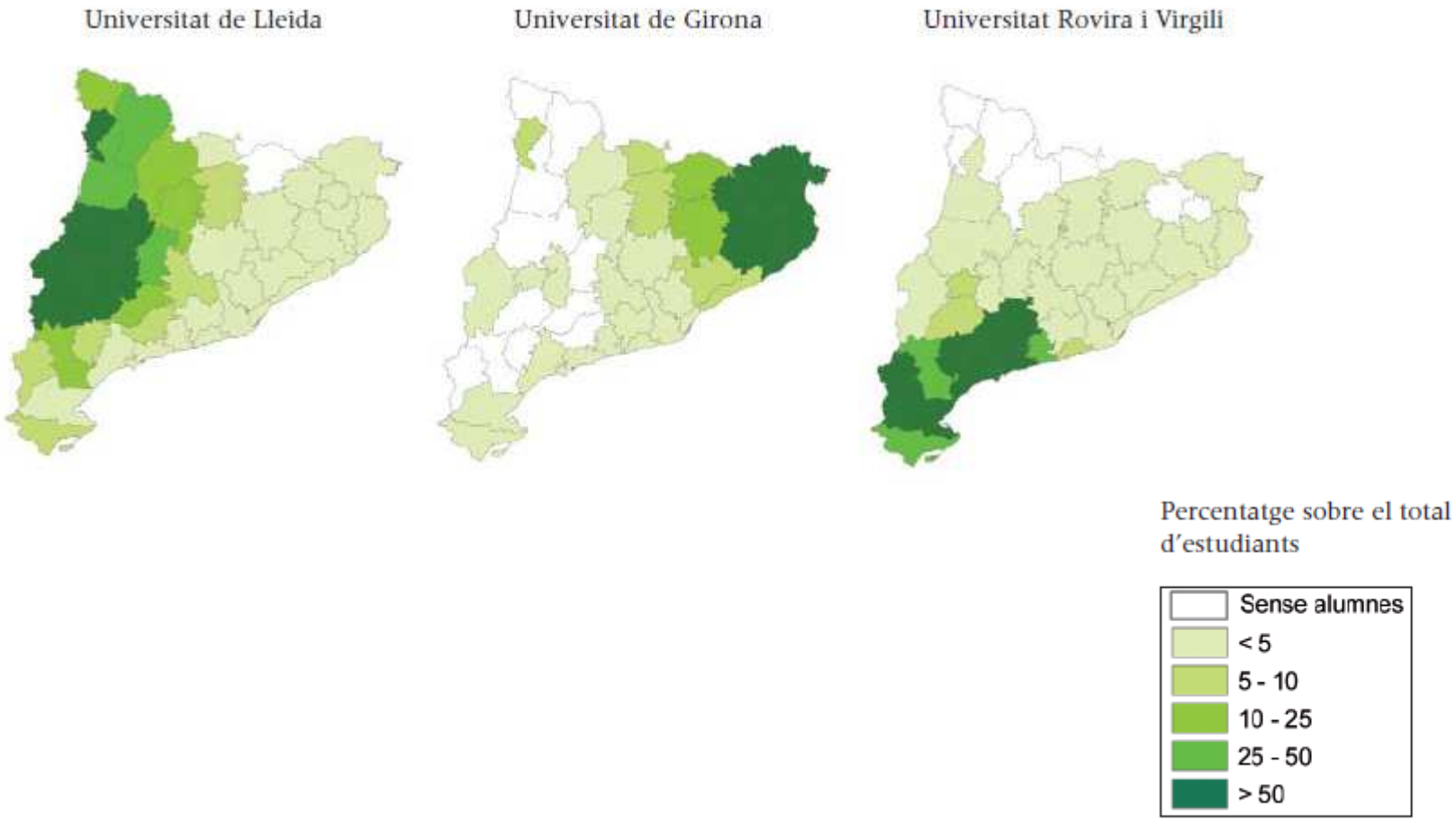

Font: Elaboració Pròpia

Procedència dels estudiants que escullen cada universitat com a primera preferència

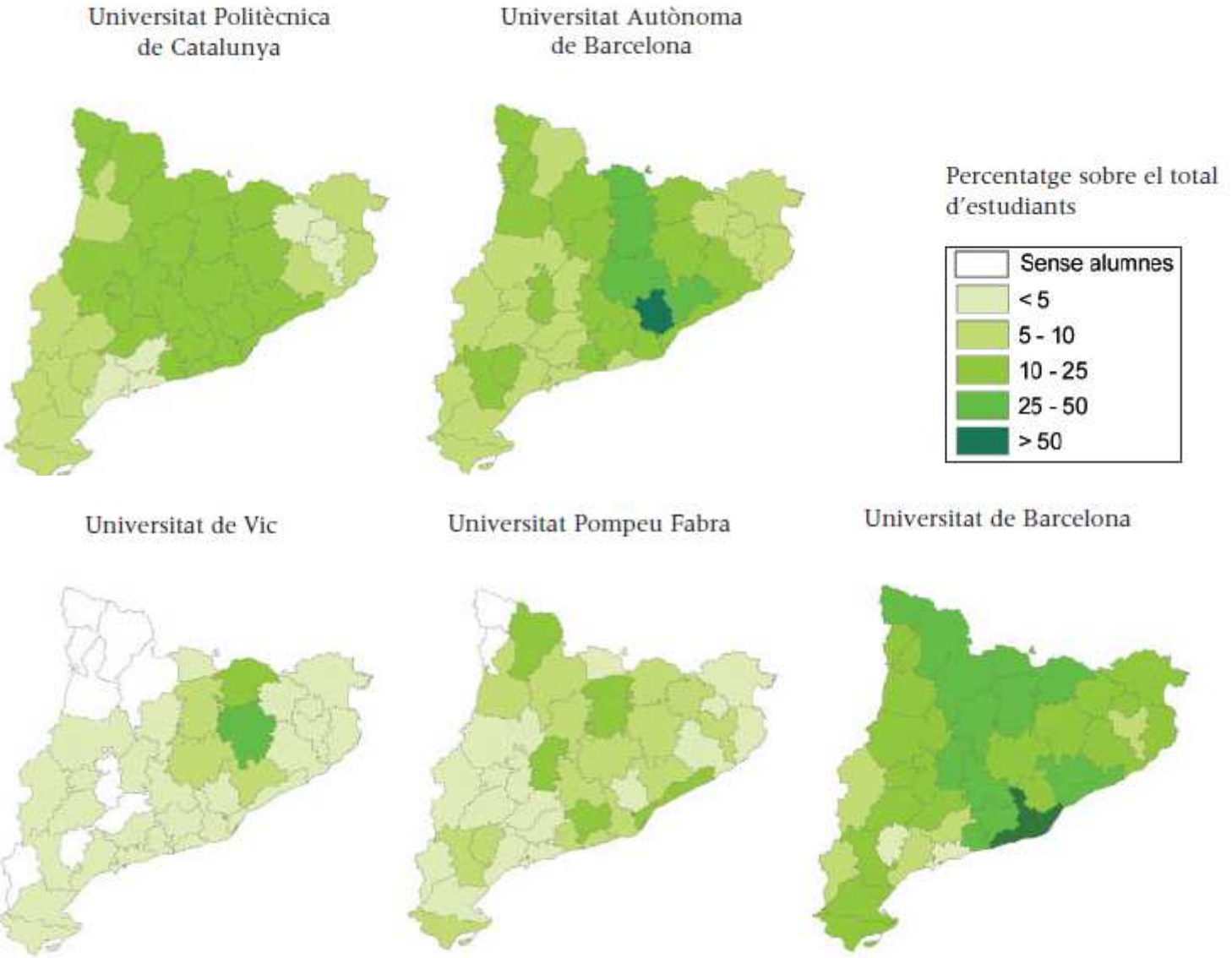

Font: Elaboració Pròpia

Assignacions per universitat i comarca de procedència

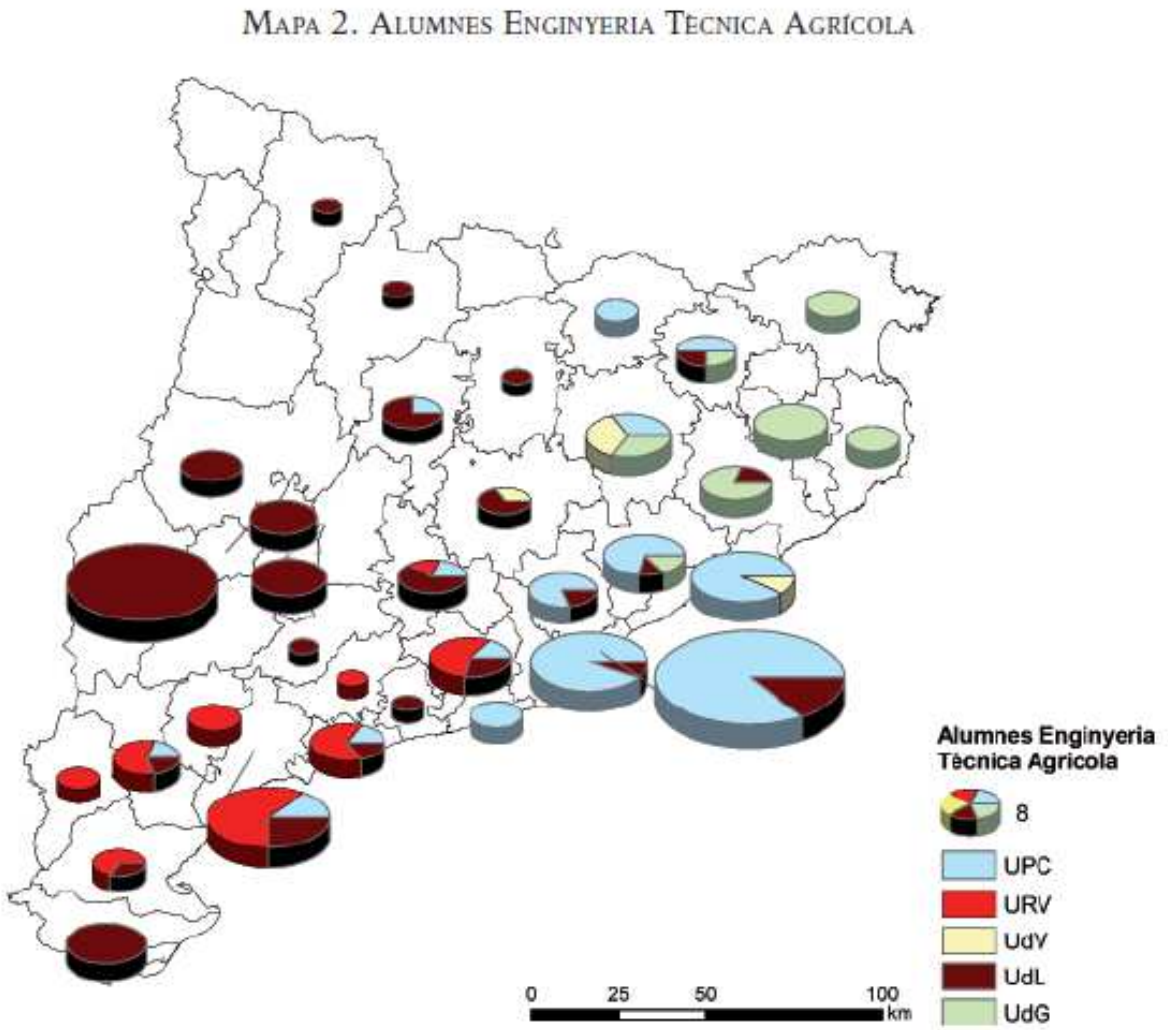

Font: Elaboració Pròpia

Assignacions per universitat i comarca de procedència

MAPA 3. ALUMNES DRET

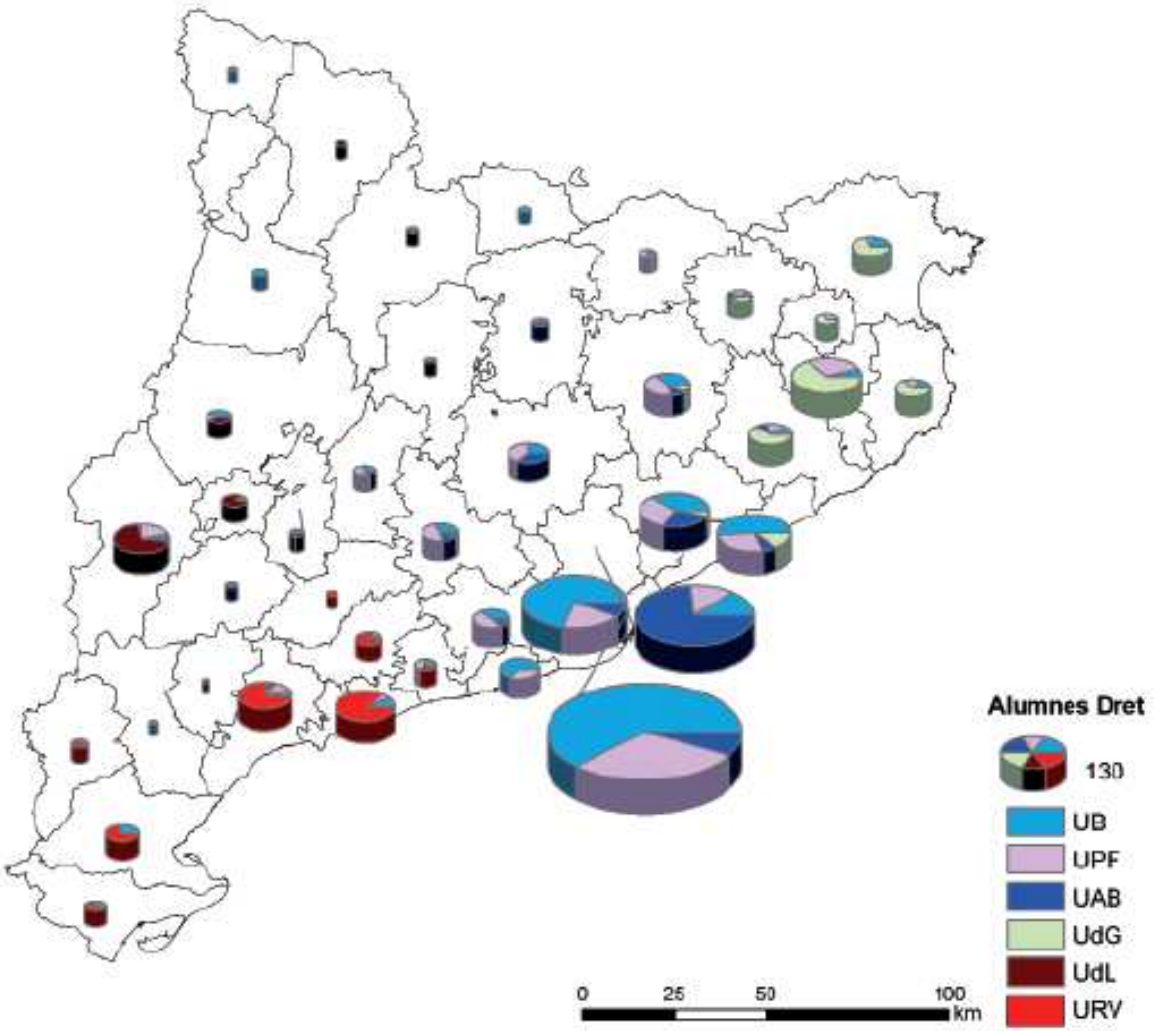

Font: Elaboració Pròpia

Universitat de Lleida

Capacitat d'atracció d'estudiants segons estudis per comarques. Curs 2011-12

COMARCA	Dret	Empresarials	Geo-Història	INEFC	Medicina
Alt Urgell	70,8	77,0	61,9	25,0	62,2
Alta Ribagorça	0	123,2	0	0	0
Cerdanya	0	0	0	0	0
Garrigues	0	100,1	61,9	0	83,0
Noguera	0	102,6	0	100,0	35,6
Pallars Jussà	0	41,1	123,8	0	83,0
Pallars Sobirà	141,7	0	0	0	0
Pla d'Urgell	63,0	103,7	49,5	100,0	106,7
Segarra	20,2	27,4	20,6	66,7	62,2
Segrià	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Solsonès	125,9	30,8	61,9	0	62,2
Urgell	35,4	73,9	61,9	100,0	41,5
Val d'Aran	70,8	123,2	123,8	0	0

Índex d'atracció de la UdL segons estudis. El Segrià=100 (distància mínima). Per sota 100, vol dir que la distància pot jugar un paper dissuasiu i els estudiants marxen a estudiar a altres universitats

Font: Elaboració Pròpia

5. Els deutes històrics d'infra-estructures: el tren com a exemple

Tren Alta Velocitat. Distàncies en temps des de Lleida

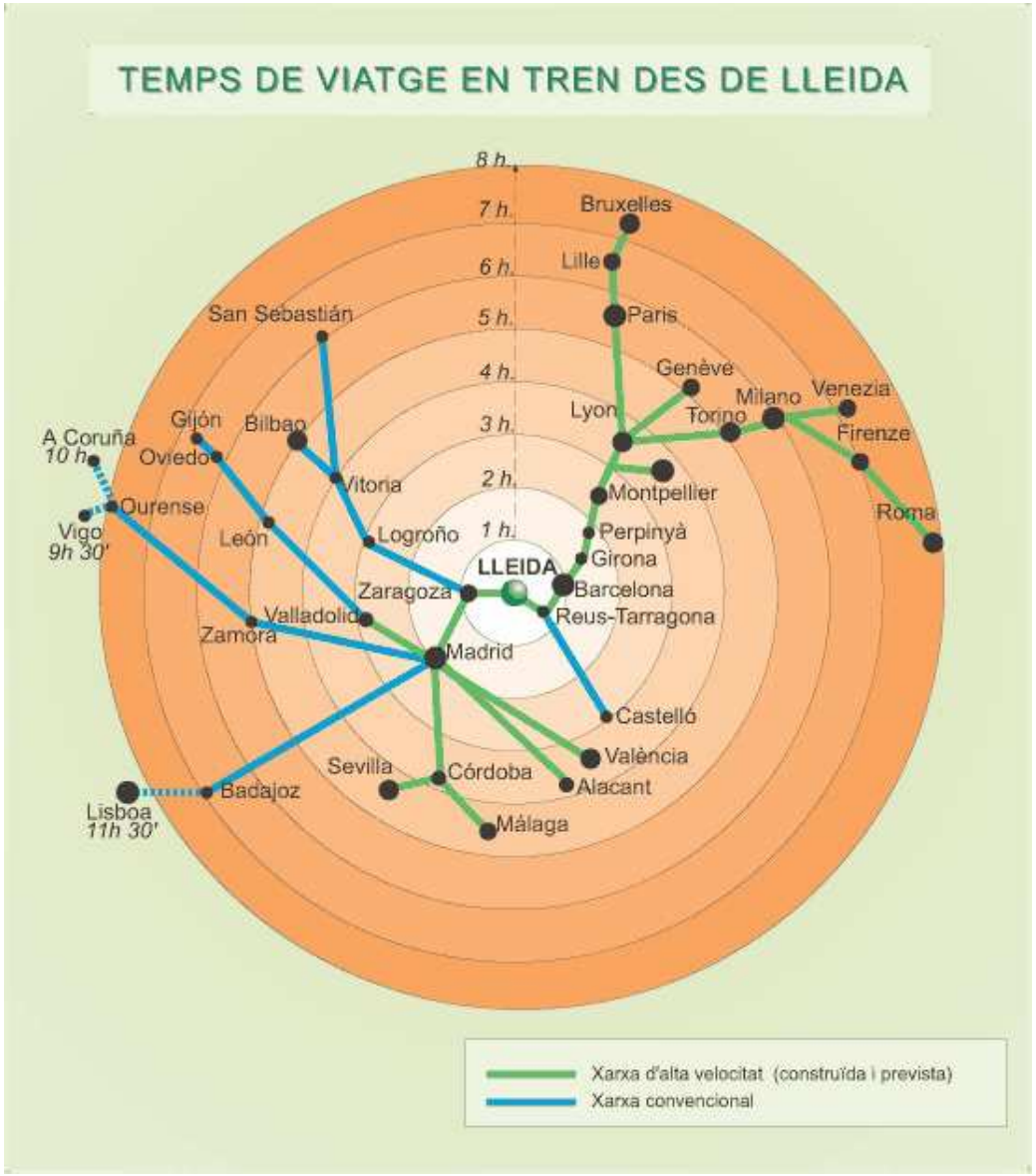

Font: Elaboració Pròpia

Un tren escapçat:

La línia Lleida-la Pobla.

L'únic tram acabat de la vía Bailén-França

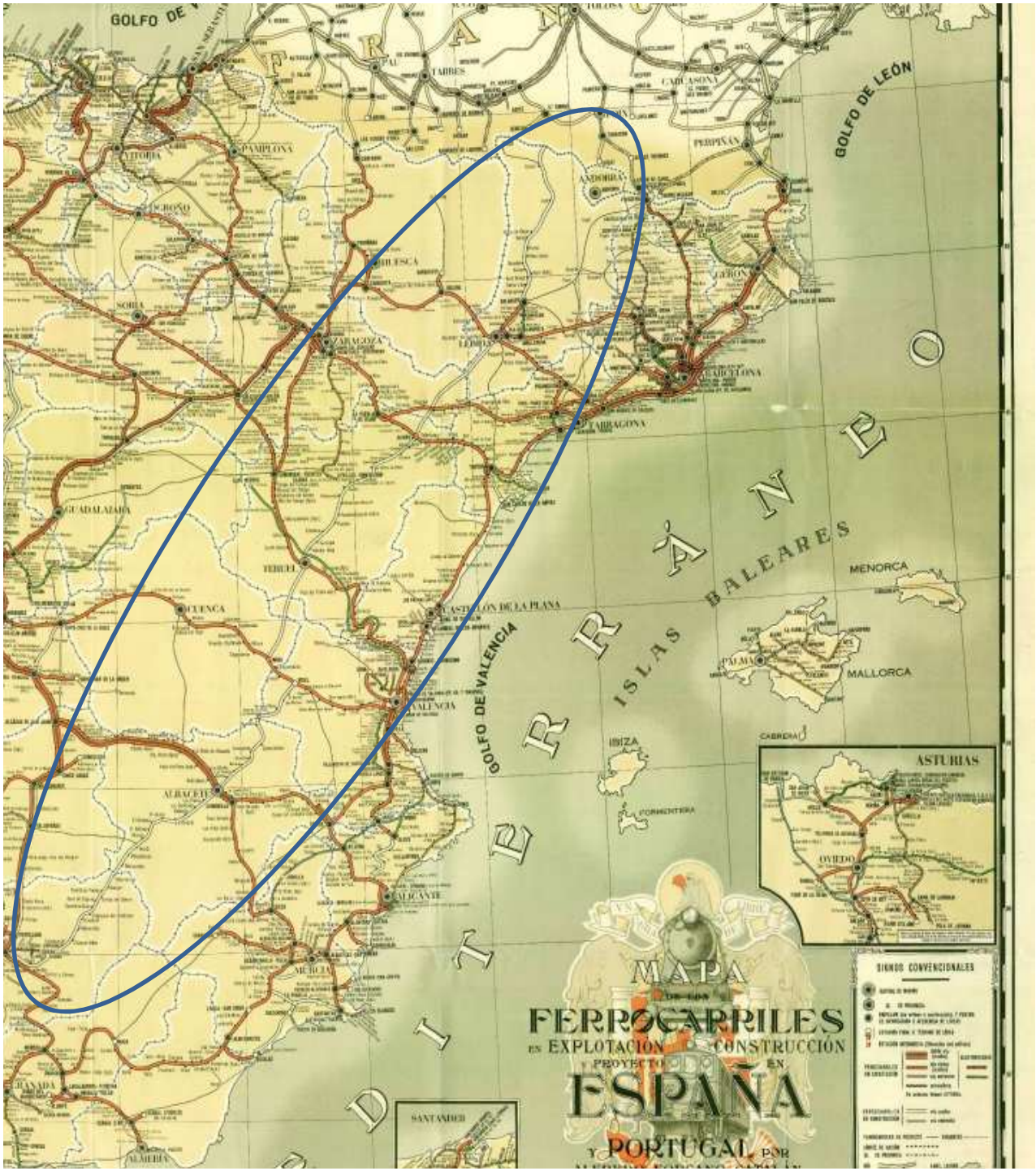

Un tren amb problemes:

El difícil manteniment d'una línia amb dèficit econòmic però potencialitat territorial

Demanda

Nombre de viatges realitzats per estacions d'origen

Línia Lleida-La Pobla de Segur	
Lleida-Pirineus	95.281
Alcoletge	4.117
Vilanova de la Barca	8.354
Térmens	12.005
Vallfogona de Balaguer	1.870
Balaguer	67.141
Gerb	402
Sant Llorenç de Montgai	2.538
Vilanova de la Sal	189
Santa Linya	25
Àger	1.080
Cellers-Llimiana	1.846
Guàrdia de Tremp	358
Palau de Noguera	247
Tremp	15.047
Salàs de Pallars	887
La Pobla de Segur	13.213
TOTAL	**224.600**

Línia Lleida-La Pobla de Segur
Viatgers 2011

Nombre de viatges i viatges-km realitzats i ingressos

	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Viatges	244.334	256.745	239.192	226.961	224.600
Viatges-km	8.401.826	8.416.549	8.283.338	8.021.174	7.913.508
Ingressos (EUR)	454.539,31	477.312,31	468.778,26	469.224,93	455.732,75

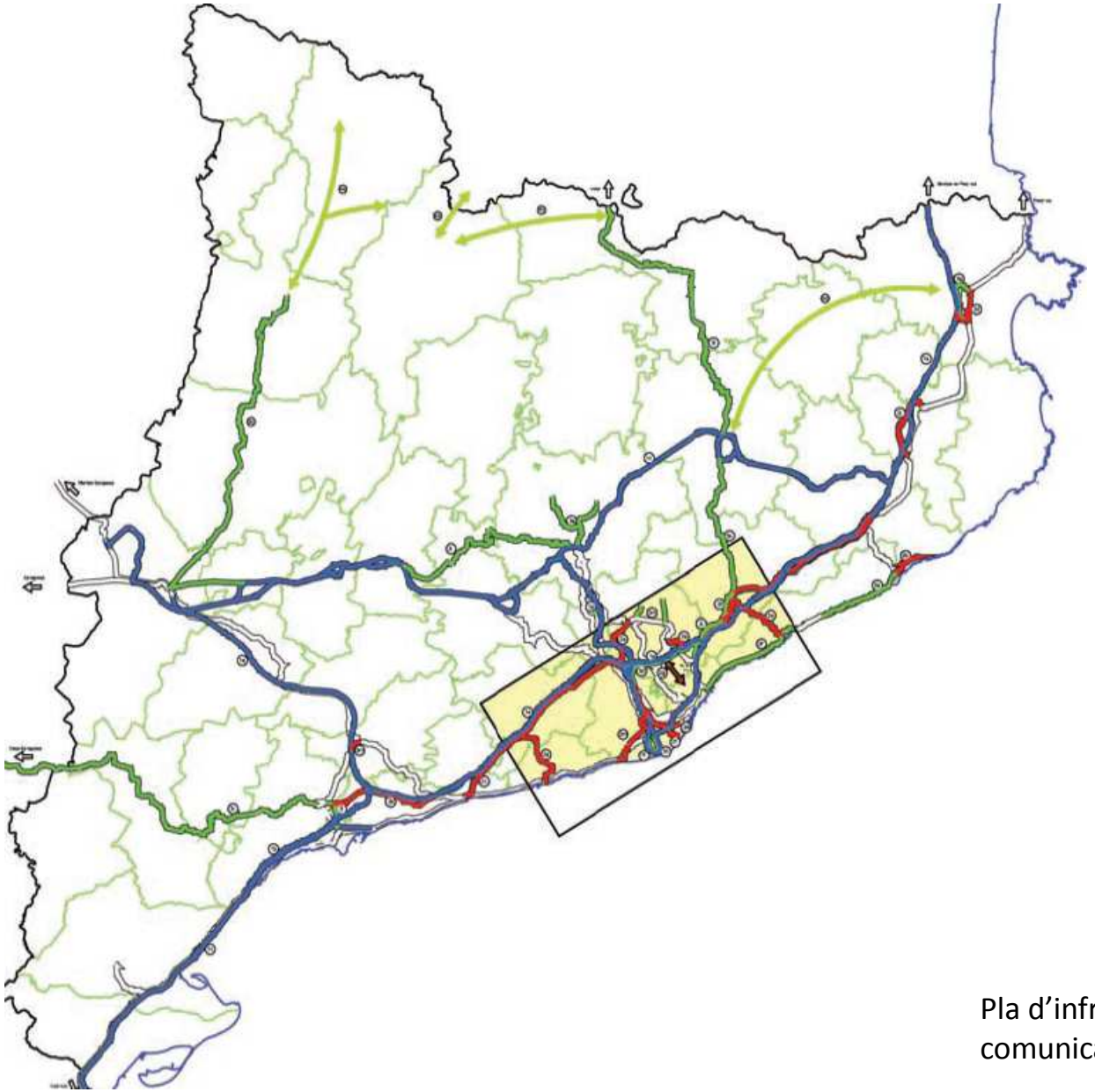

Pla d'infraestructures de comunicació de Catalunya

Mapa 6.26
Perllongaments ferroviaris a estudiar

Corredors previstos a estudiar

Corredors previstos a estudiar

Font: Elaboració pròpia.

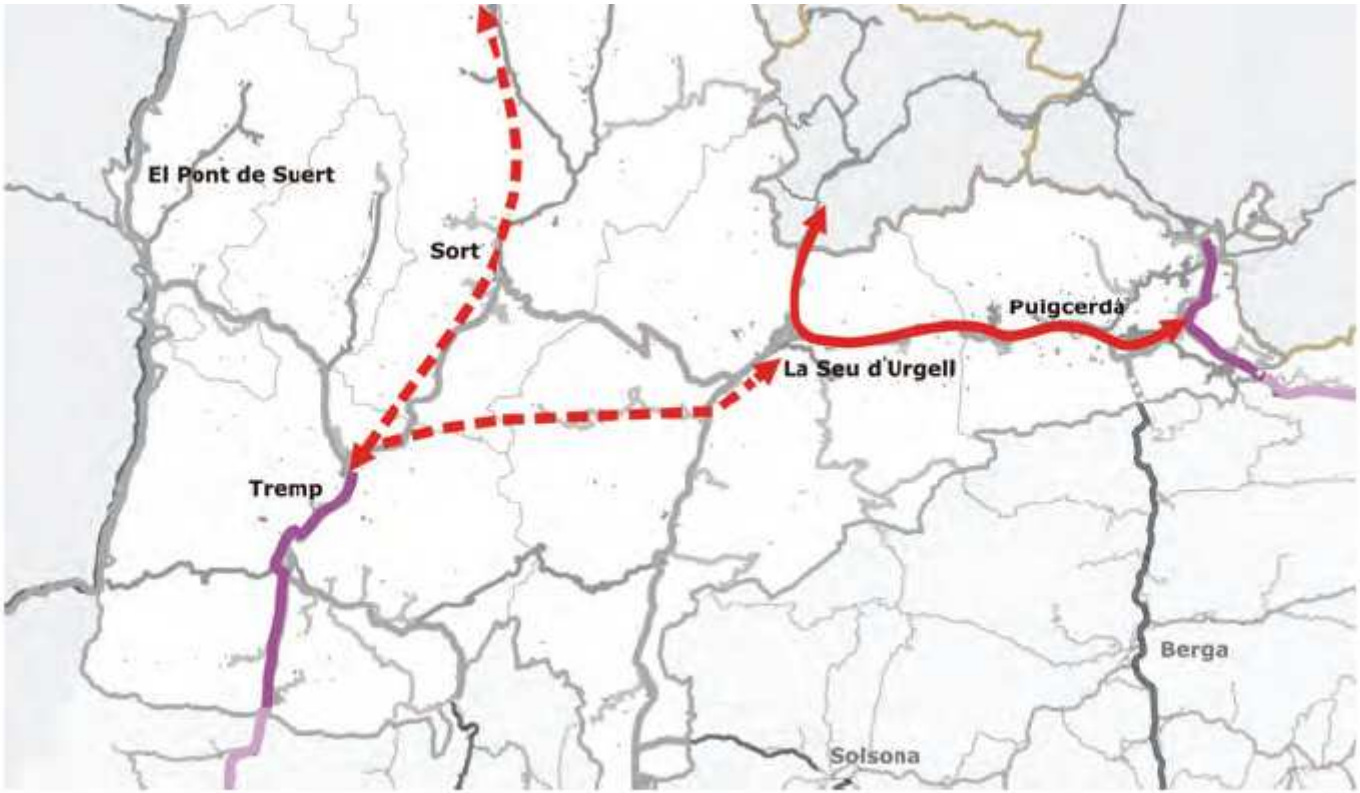

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

Mapa 6.23
Hipòtesi de viatgers l'any 2026 per a una línia ferroviària entre la Pobla de Segur i la Seu d'Urgell

Font: Elaboració pròpia.

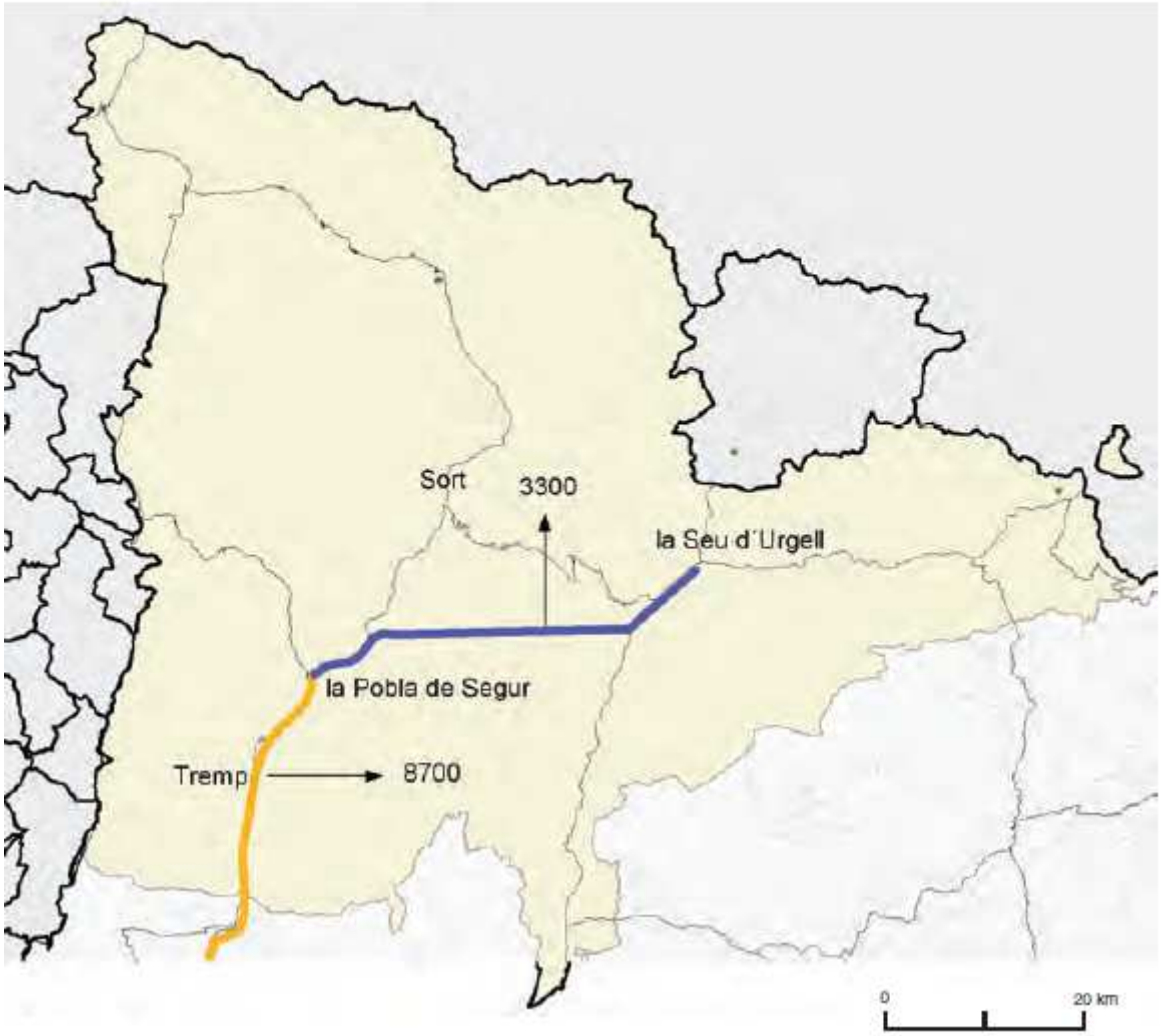

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

Mapa 6.24
Hipòtesi de viatgers per al 2026 per a una línia ferroviària entre la Pobla de Segur i Esterri d'Àneu

Font: Elaboració pròpia.

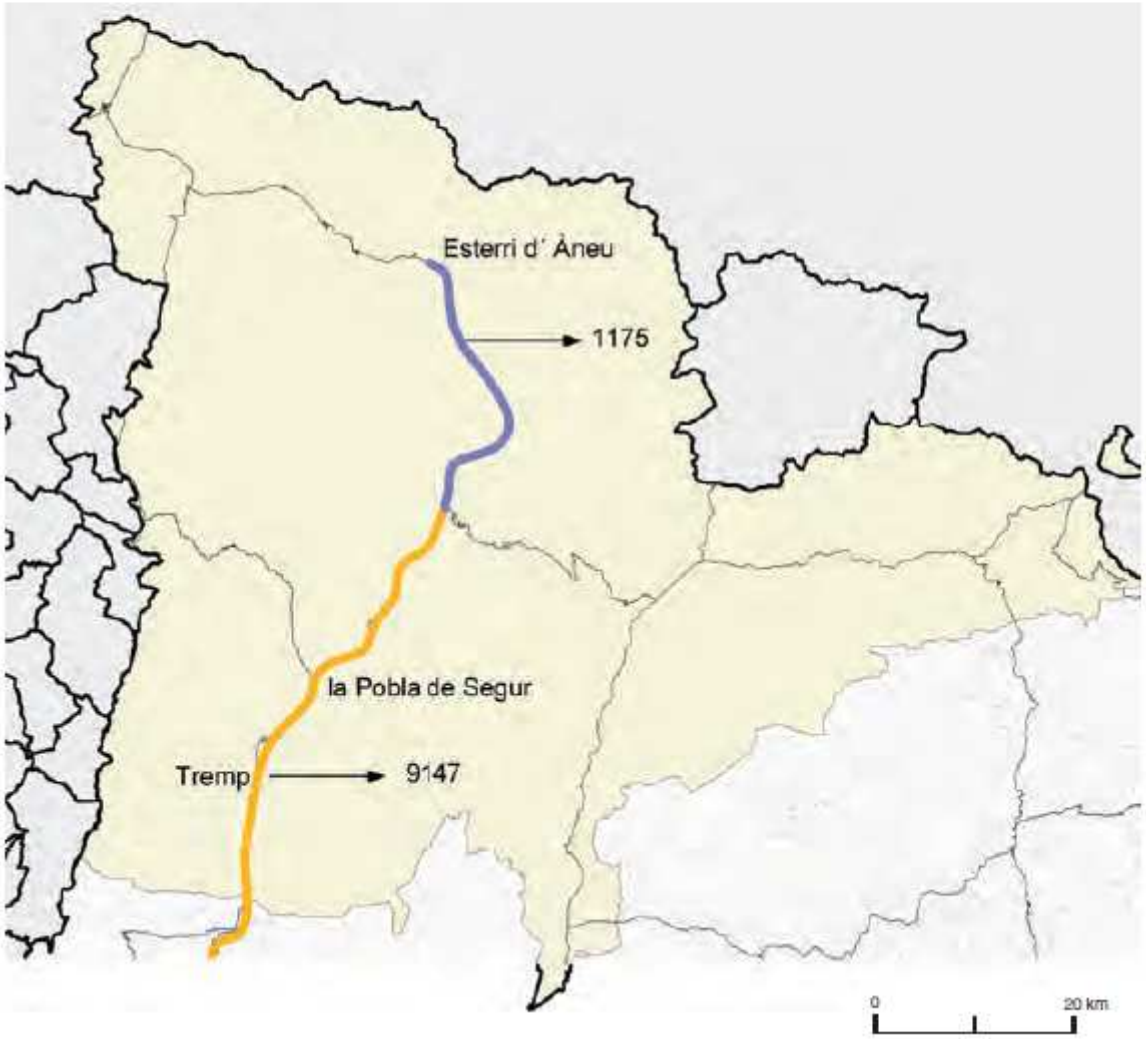

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

7. La polèmica de l'aeroport. Quin futur per un aeroport al Pirineu?

Les infraestructures aeroportuàries

Fa seu el Pla d'aeroports i d'heliports de Catalunya: impuls dels aeroports de la Seu d'Urgell, Cerdanya, Tremp i Isona.

Pla d'infraestructures de comunicació de Catalunya

Un aeroport amb problemes i malastruc…

Aeroport de la Seu d'Urgell

Quin ha de ser realment l'aeroport del Pirineu?

Aeroport Lleida-Alguaire

8. L’estat actual de les infraestructures de carreteres. Realitat i possibilitats

Xarxa bàsica de carreteres i PTGC (xarxa estructurant?)

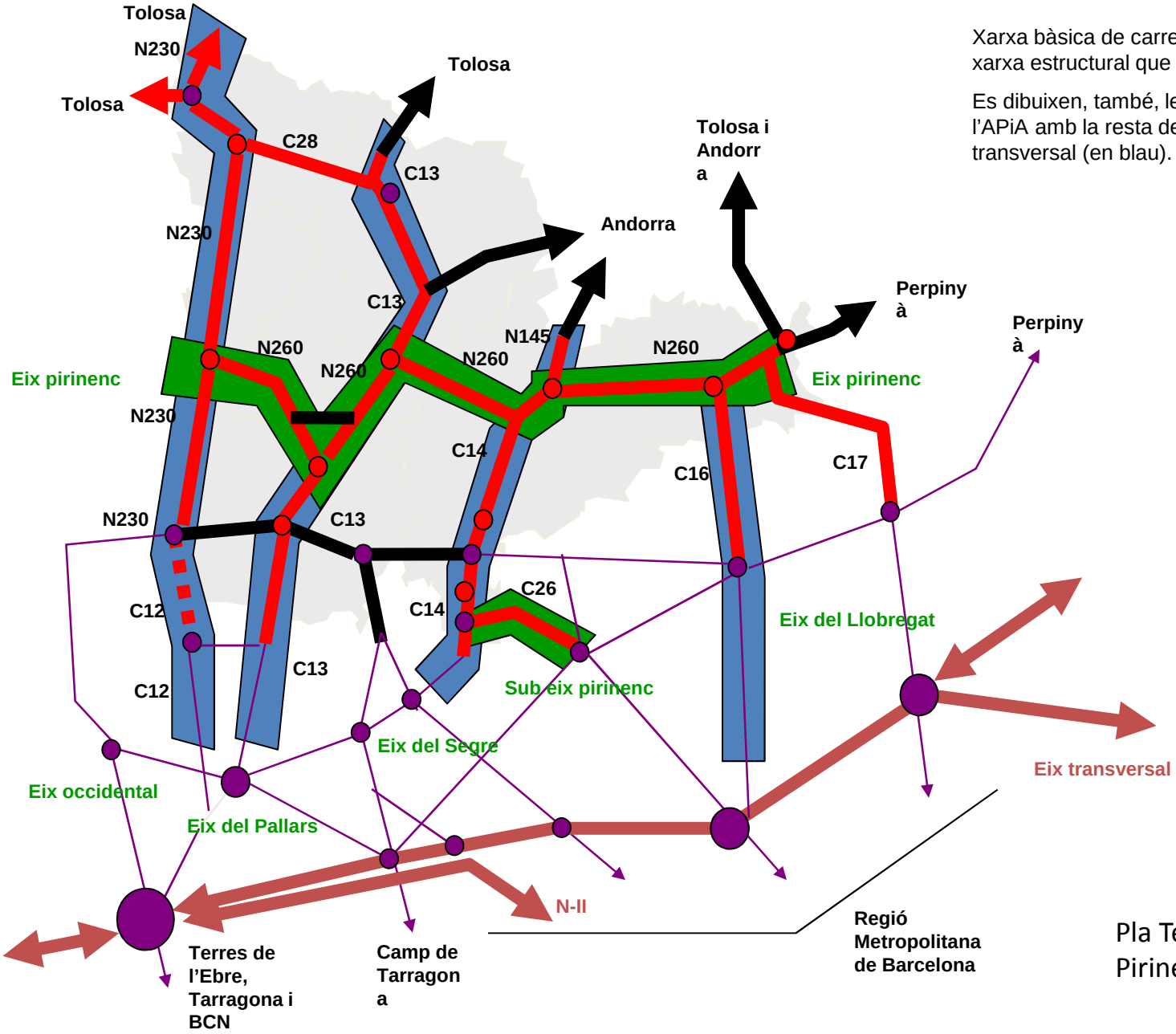

Xarxa bàsica de carreteres (en vermell) i resta de la xarxa estructural que dibuixava el PTGC (en negre)

Es dibuixen, també, les principals vies que relliguen l'APiA amb la resta de Catalunya (en gris) i l'eix transversal (en blau).

La demanda: eixos viaris principals (segons IMD)

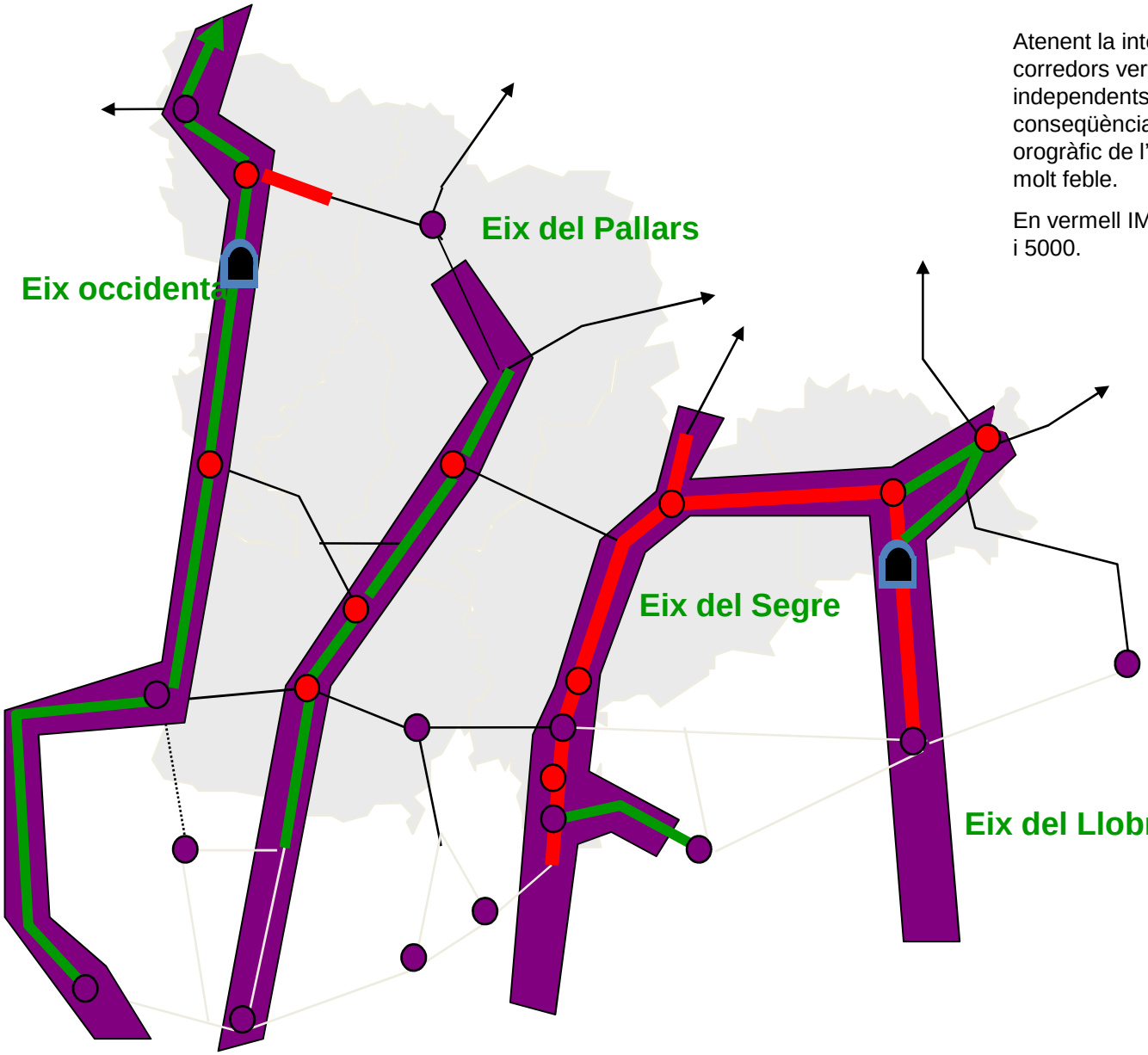

Atenent la intensitat de trànsit, existeixen tres corredors verticals de mobilitat força independents un de l'altre com a conseqüència del fort condicionament orogràfic de l'àmbit. El relligat horitzontal és molt feble.

En vermell IMD>5000; En verd IMD entre 2000 i 5000.

Ports de muntanya entre les valls principals

Font: Elaboració pròpia.

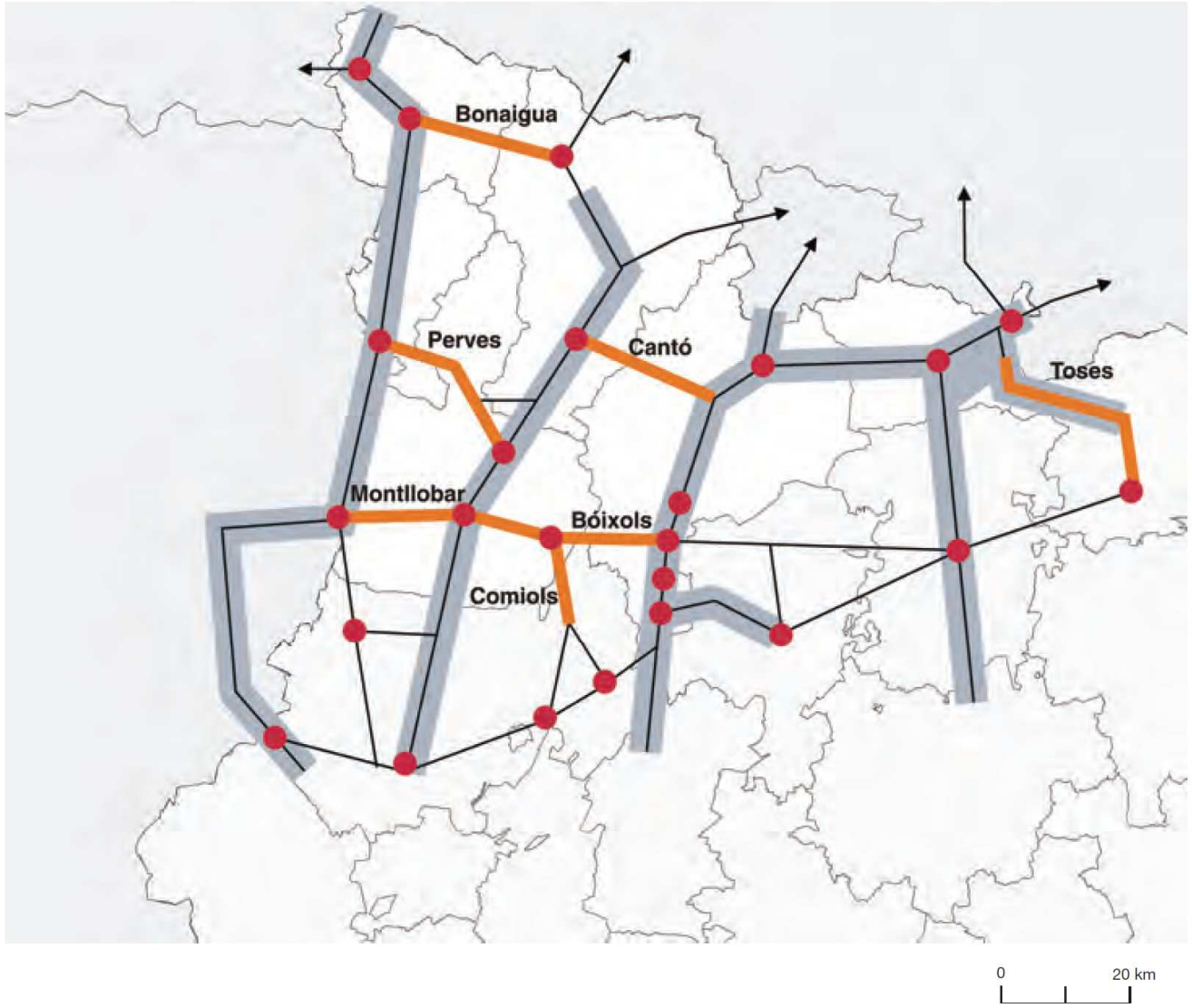

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

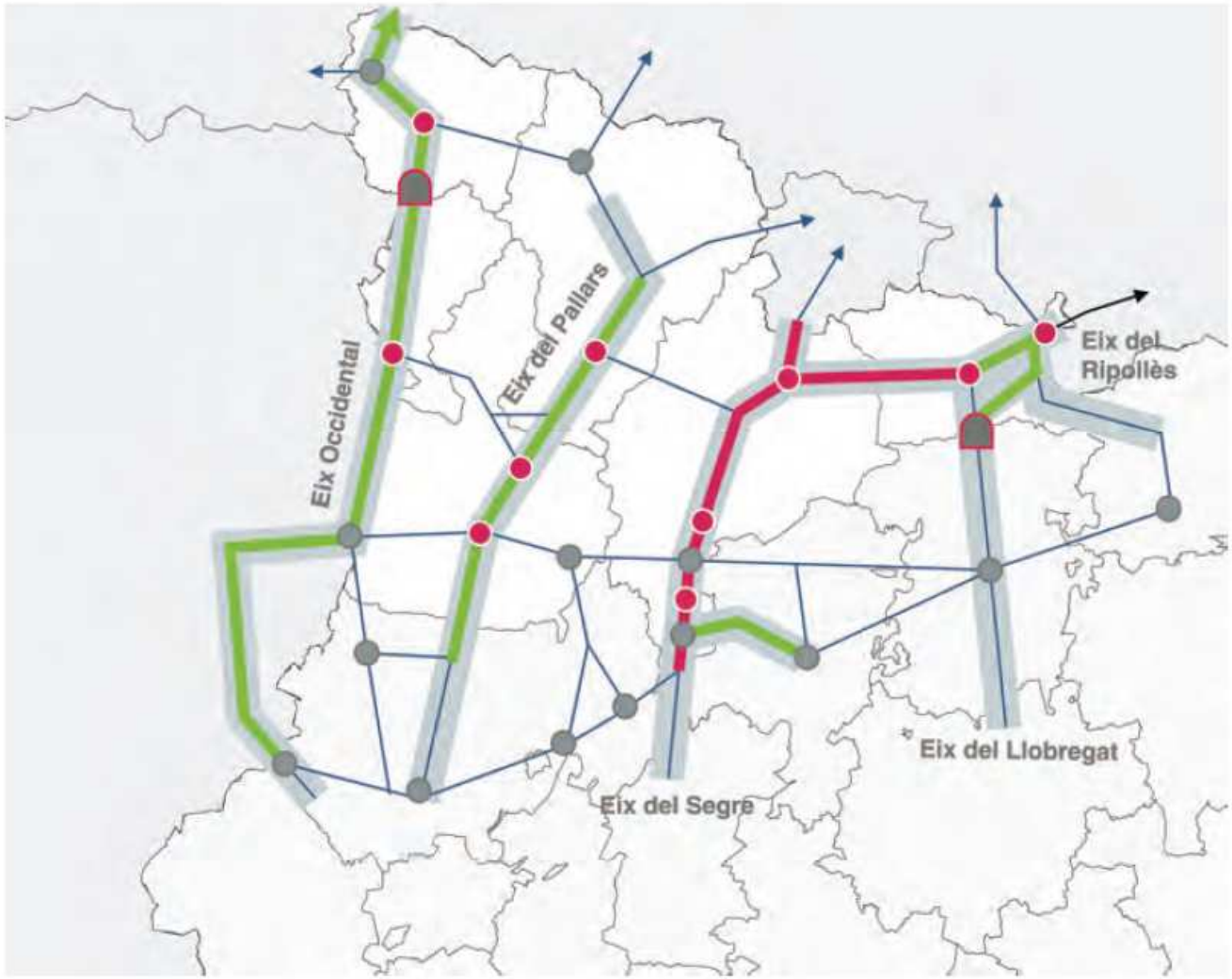

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

Mapa 6.4
Passos transfronterers

carretera en ús
pista forestal
sender

Font: Elaboració pròpia.

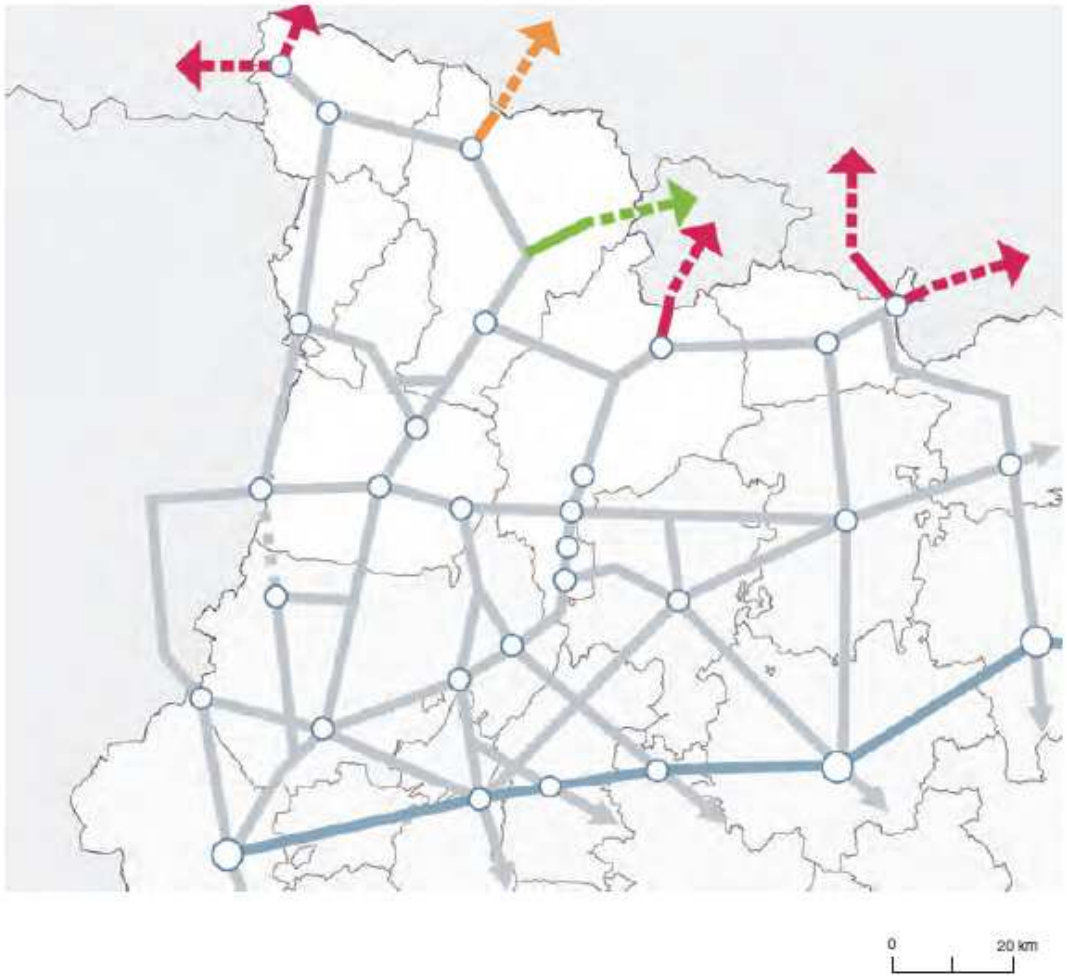

Mapa 6.16
Possible nou eix de connexió diagonal a l'Alt Pirineu i Aran

Font: Elaboració pròpia.

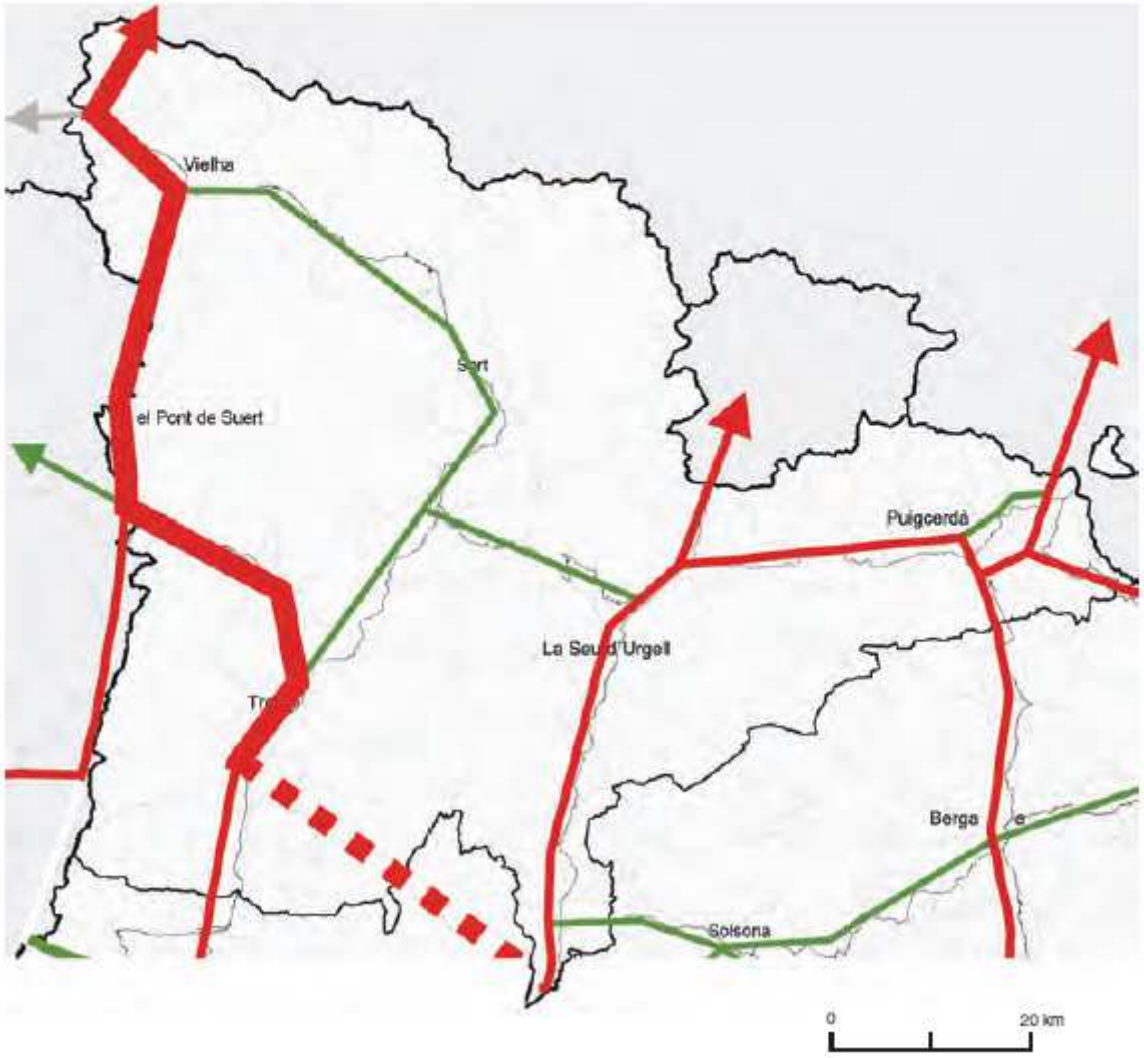

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

9. Les comarques Pirinenques en un context de futur més ampli

Proposta de xarxa ferroviària transeuropea

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial i Obres Públiques
Secretaria per a la Mobilitat

Vigent

Noves propostes

Pla d'infraestructures de comunicació de Catalunya

Proposta de xarxa viària transeuropea

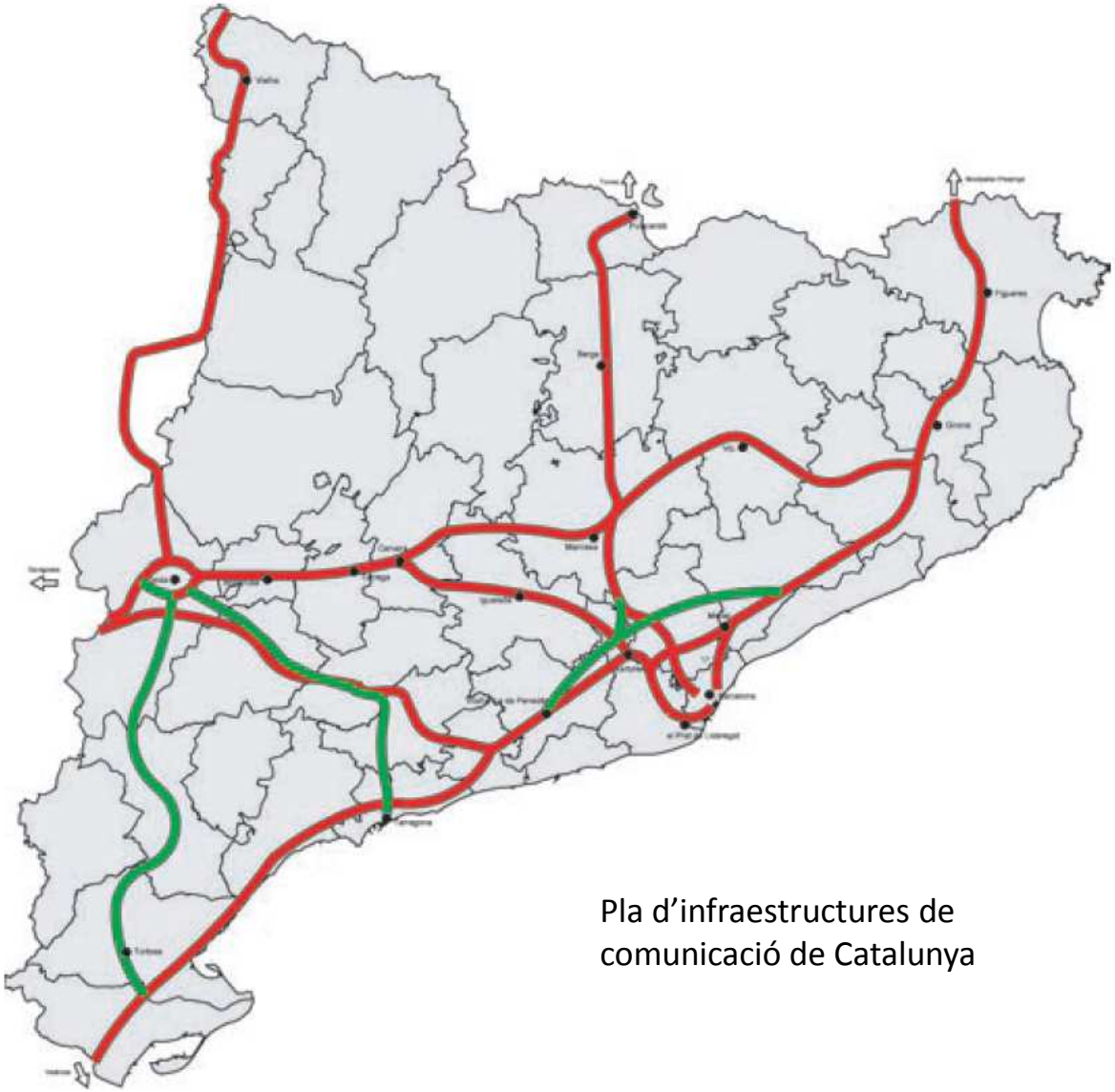

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial i Obres Públiques
Secretaria per a la Mobilitat

Vigent

Noves propostes

Pla d'infraestructures de comunicació de Catalunya

Proposta de xarxa d'alta velocitat

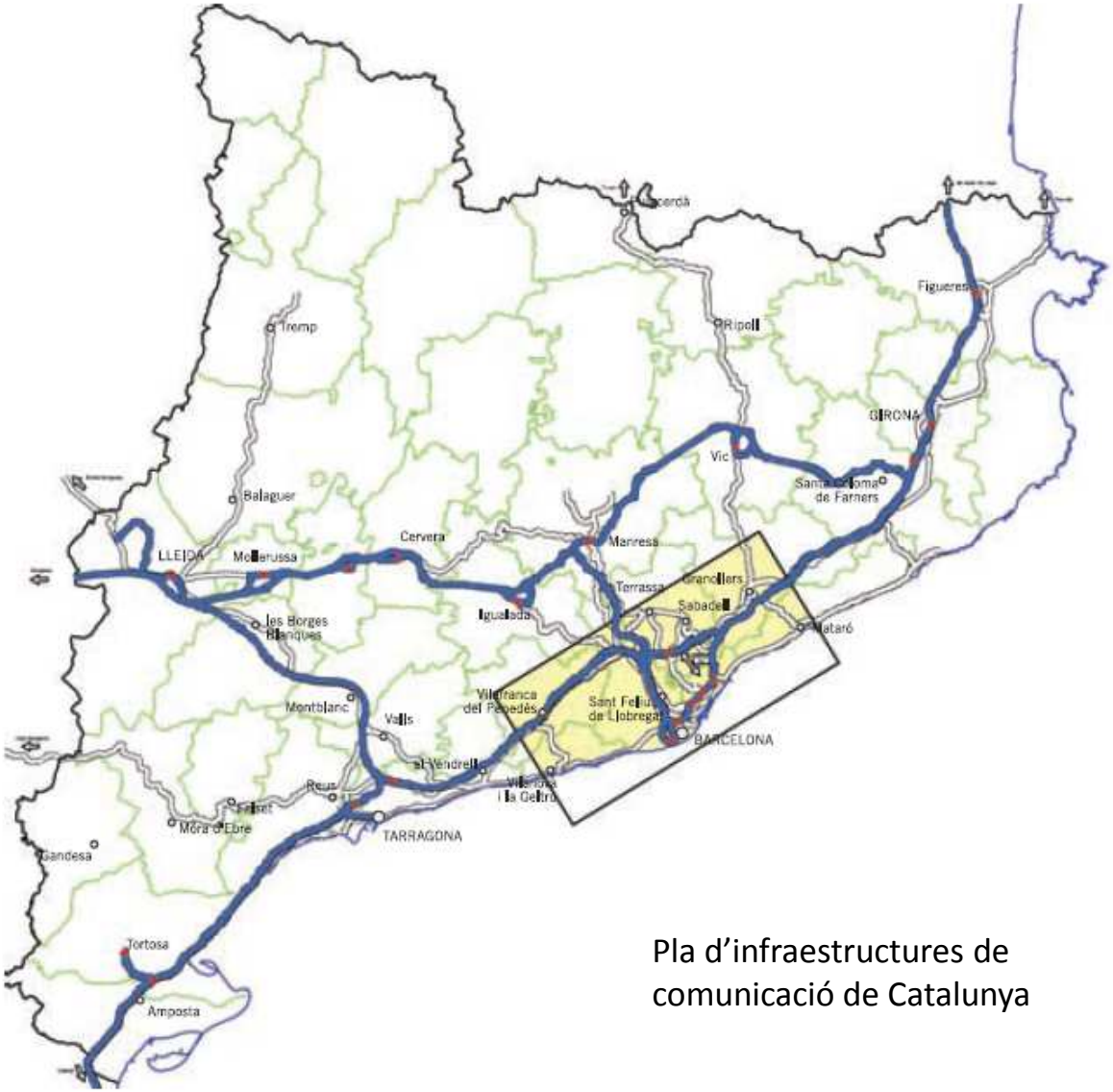

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial i Obres Públiques
Secretaria per a la Mobilitat

Línies d'alta velocitat

Principals estacions d'alta velocitat

Pla d'infraestructures de comunicació de Catalunya

Mapa 6.10
Repartiment del trànsit de mercaderies de pas per al 2025 amb importants condicionaments

Font: Elaboració pròpia.

Pla Territorial Parcial Alt Pirineu i Aran

Mapa 6.11
Repartiment del trànsit de mercaderies amb origen i destí Catalunya per al 2025

Font: Elaboració pròpia.

10. Algunes reflexions finals

10. Algunes reflexions finals

1. Unes infraestructures per a què i per a qui? Véncer les inèrcies fluvials històriques. Potenciar les comunicacions transversals
2. Inversió vs. Gestió: Com treure el màxim profit del que hi ha fet?
3. La importància dels transports col·lectius, de llarg i de curt abast. Autobusos, transport a la demanda...
4. Com aprofitar millor les infraestructures de la Plana? Intermodalitat i connectivitat efectives
5. L'aeroport com a dinamitzador econòmic. Aeroport de la Seu o d'Andorra?
6. El ferrocarril al Pirineu: un repte històric a resoldre. És realment necessari?

10. Algunes reflexions finals

7. Lligams funcionals amb Lleida i la plana, però forta competència de Barcelona (i Andorra)
8. Atendre a les relacions amb Catalunya però sense perdre de vista les connexions internacionals
9. Tràfic transfronterer de mercaderies. Quin paper hi ha de jugar el Pirineu de Lleida?
10. Infraestructures més soft (i barates). La necessitat de cobertures excel·lents de comunicacions en tot el Pirineu (wifi, cable, satèl·lit...)